ଅଷ୍ଟା ବକ୍ର ଗୀତା

ସଂସ୍କୃତ - ଶ୍ଲୋକ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

॥ ଶ୍ରୀ ॥

ଅଥ ଶ୍ରୀମଦଷ୍ଟାବକ୍ରଗୀତା ପ୍ରାରଭ୍ୟତେ ॥

ଜନକ ଉବାଚ ॥

କଥଂ ଜ୍ଞାନମବାପ୍ନୋତି କଥଂ ମୁକ୍ତିର୍ଭବିଷ୍ୟତି ।
ବୈରାଗ୍ୟଂ ଚ କଥଂ ପ୍ରାପ୍ତମେତଦ୍ ବ୍ରୂହି ମମ ପ୍ରଭୋ ॥ 1-1 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ମୁକ୍ତିମିଚ୍ଛସି ଚେତ୍ତାତ ବିଷୟାନ୍ ବିଷବତ୍ତ୍ୟଜ ।
କ୍ଷମାର୍ଜବଦୟାତୋଷସତ୍ୟଂ ପୀୟୂଷବଦ୍ ଭଜ ॥ 1-2 ॥

ନ ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଜଲଂ ନାଗ୍ନିର୍ନ ବାୟୁର୍ଦ୍ୟୌର୍ନ ବା ଭବାନ୍ ।
ଏଷାଂ ସାକ୍ଷିଣମାତ୍ମାନଂ ଚିଦ୍ରୂପଂ ବିଦ୍ଧି ମୁକ୍ତୟେ ॥ 1-3 ॥

ୟଦି ଦେହଂ ପୃଥକ୍ କୃତ୍ୟ ଚିତି ବିଶ୍ରାମ୍ୟ ତିଷ୍ଠସି ।
ଅଧୁନୈବ ସୁଖୀ ଶାଂତୋ ବଂଧମୁକ୍ତୋ ଭବିଷ୍ୟସି ॥ 1-4 ॥

ନ ତ୍ୱଂ ବିପ୍ରାଦିକୋ ବର୍ଣୋ ନାଶ୍ରମୀ ନାକ୍ଷଗୋଚରଃ ।
ଅସଂଗୋଽସି ନିରାକାରୋ ବିଶ୍ୱସାକ୍ଷୀ ସୁଖୀ ଭବ ॥ 1-5 ॥

ଧର୍ମାଧର୍ମୌ ସୁଖଂ ଦୁଃଖଂ ମାନସାନି ନ ତେ ବିଭୋ ।
ନ କର୍ତାସି ନ ଭୋକ୍ତାସି ମୁକ୍ତ ଏବାସି ସର୍ବଦା ॥ 1-6 ॥

ଏକୋ ଦ୍ରଷ୍ଟାସି ସର୍ବସ୍ୟ ମୁକ୍ତପ୍ରାୟୋଽସି ସର୍ବଦା ।
ଅୟମେବ ହି ତେ ବଂଧୋ ଦ୍ରଷ୍ଟାରଂ ପଶ୍ୟସୀତରମ୍ ॥ 1-7 ॥

ଅହଂ କର୍ତେତ୍ୟହଂମାନମହାକୃଷ୍ଣାହିଦଂଶିତଃ ।
ନାହଂ କର୍ତେତି ବିଶ୍ୱାସାମୃତଂ ପୀତ୍ୱା ସୁଖଂ ଚର ॥ 1-8 ॥

ଏକୋ ବିଶୁଦ୍ଧବୋଧୋଽହମିତି ନିଶ୍ଚୟବହ୍ନିନା ।
ପ୍ରଜ୍ୱାଲ୍ୟାଜ୍ଞାନଗହନଂ ବୀତଶୋକଃ ସୁଖୀ ଭବ ॥ 1-9 ॥

ୟତ୍ର ବିଶ୍ୱମିଦଂ ଭାତି କଲ୍ପିତଂ ରଜ୍ଜୁସର୍ପବତ୍ ।
ଆନଂଦପରମାନଂଦଃ ସ ବୋଧସ୍ତ୍ୱଂ ସୁଖଂ ଭବ ॥ 1-10 ॥

ମୁକ୍ତାଭିମାନୀ ମୁକ୍ତୋ ହି ବଦ୍ଧୋ ବଦ୍ଧାଭିମାନ୍ୟପି ।
କିଂବଦଂତୀହ ସତ୍ୟେୟଂ ୟା ମତିଃ ସା ଗତିର୍ଭବେତ୍ ॥ 1-11 ॥

ଆତ୍ମା ସାକ୍ଷୀ ବିଭୁଃ ପୂର୍ଣ ଏକୋ ମୁକ୍ତଶ୍ଚିଦକ୍ରିୟଃ ।
ଅସଂଗୋ ନିଃସ୍ପୃହଃ ଶାଂତୋ ଭ୍ରମାତ୍ସଂସାରବାନିବ ॥ 1-12 ॥

କୂଟସ୍ଥଂ ବୋଧମଦ୍ୱୈତମାତ୍ମାନଂ ପରିଭାବୟ ।
ଆଭାସୋଽହଂ ଭ୍ରମଂ ମୁକ୍ତ୍ୱା ଭାବଂ ବାହ୍ୟମଥାଂତରମ୍ ॥ 1-13 ॥

ଦେହାଭିମାନପାଶେନ ଚିରଂ ବଦ୍ଧୋଽସି ପୁତ୍ରକ ।
ବୋଧୋଽହଂ ଜ୍ଞାନଖଡ୍ଗେନ ତନ୍ନିକୃତ୍ୟ ସୁଖୀ ଭବ ॥ 1-14 ॥

ନିଃସଂଗୋ ନିଷ୍କ୍ରିୟୋଽସି ତ୍ୱଂ ସ୍ୱପ୍ରକାଶୋ ନିରଂଜନଃ ।
ଅୟମେବ ହି ତେ ବଂଧଃ ସମାଧିମନୁତିଷ୍ଠସି ॥ 1-15 ॥

ତ୍ୱୟା ବ୍ୟାପ୍ତମିଦଂ ବିଶ୍ୱଂ ତ୍ୱୟି ପ୍ରୋତଂ ୟଥାର୍ଥତଃ ।
ଶୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧସ୍ୱରୂପସ୍ତ୍ୱଂ ମା ଗମଃ କ୍ଷୁଦ୍ରଚିତ୍ତତାମ୍ ॥ 1-16॥

ନିରପେକ୍ଷୋ ନିର୍ବିକାରୋ ନିର୍ଭରଃ ଶୀତଲାଶୟଃ ।
ଅଗାଧବୁଦ୍ଧିରକ୍ଷୁବ୍ଧୋ ଭବ ଚିନ୍ମାତ୍ରବାସନଃ ॥ 1-17॥

ସାକାରମନୃତଂ ବିଦ୍ଧି ନିରାକାରଂ ତୁ ନିଶ୍ଚଲମ୍ ।
ଏତତ୍ତ୍ୱୋପଦେଶେନ ନ ପୁନର୍ଭବସଂଭବଃ ॥ 1-18॥

ୟଥୈବାଦର୍ଶମଧ୍ୟସ୍ଥେ ରୂପେଽଂତଃ ପରିତସ୍ତୁ ସଃ ।
ତଥୈବାଽସ୍ମିନ୍ ଶରୀରେଽଂତଃ ପରିତଃ ପରମେଶ୍ୱରଃ ॥ 1-19॥

ଏକଂ ସର୍ବଗତଂ ବ୍ୟୋମ ବହିରଂତର୍ୟଥା ଘଟେ ।
ନିତ୍ୟଂ ନିରଂତରଂ ବ୍ରହ୍ମ ସର୍ବଭୂତଗଣେ ତଥା ॥ 1-20॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

ଅହୋ ନିରଂଜନଃ ଶାଂତୋ ବୋଧୋଽହଂ ପ୍ରକୃତେଃ ପରଃ ।
ଏତାବଂତମହଂ କାଲଂ ମୋହେନୈବ ବିଡଂବିତଃ ॥ 2-1 ॥

ଯଥା ପ୍ରକାଶୟାମ୍ୟେକୋ ଦେହମେନଂ ତଥା ଜଗତ୍ ।
ଅତୋ ମମ ଜଗତ୍ସର୍ବମଥବା ନ ଚ କିଂଚନ ॥ 2-2 ॥

ସ ଶରୀରମହୋ ବିଶ୍ୱଂ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମୟାଧୁନା ।
କୁତଶ୍ଚିତ୍ କୌଶଲାଦ୍ ଏବ ପରମାତ୍ମା ବିଲୋକ୍ୟତେ ॥ 2-3 ॥

ଯଥା ନ ତୋୟତୋ ଭିନ୍ନାସ୍ତରଂଗାଃ ଫେନବୁଦ୍ବୁଦାଃ ।
ଆତ୍ମନୋ ନ ତଥା ଭିନ୍ନଂ ବିଶ୍ୱମାତ୍ମବିନିର୍ଗତମ୍ ॥ 2-4 ॥

ତଂତୁମାତ୍ରୋ ଭବେଦ୍ ଏବ ପଟୋ ଯଦ୍ୱଦ୍ ବିଚାରିତଃ ।
ଆତ୍ମତନ୍ମାତ୍ରମେବେଦଂ ତଦ୍ୱଦ୍ ବିଶ୍ୱଂ ବିଚାରିତମ୍ ॥ 2-5 ॥

ଯଥୈବେକ୍ଷୁରସେ କ୍ଲୃପ୍ତା ତେନ ବ୍ୟାପ୍ତୈବ ଶର୍କରା ।
ତଥା ବିଶ୍ୱଂ ମୟି କ୍ଲୃପ୍ତଂ ମୟା ବ୍ୟାପ୍ତଂ ନିରଂତରମ୍ ॥ 2-6 ॥

ଆତ୍ମାଜ୍ଞାନାଜ୍ଜଗଦ୍ଭାତି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନାନ୍ନ ଭାସତେ ।
ରଜ୍ଜ୍ୱଜ୍ଞାନାଦହିର୍ଭାତି ତଜ୍ଜ୍ଞାନାଦ୍ ଭାସତେ ନ ହି ॥ 2-7 ॥

ପ୍ରକାଶୋ ମେ ନିଜଂ ରୂପଂ ନାତିରିକ୍ତୋଽସ୍ମ୍ୟହଂ ତତଃ ।
ଯଦା ପ୍ରକାଶତେ ବିଶ୍ୱଂ ତଦାହଂ ଭାସ ଏବ ହି ॥ 2-8 ॥

ଅହୋ ବିକଲ୍ପିତଂ ବିଶ୍ୱମଜ୍ଞାନାନ୍ମୟି ଭାସତେ ।
ରୂପ୍ୟଂ ଶୁକ୍ତୌ ଫଣୀ ରଜ୍ଜୌ ବାରି ସୂର୍ଯ୍ୟକରେ ଯଥା ॥ 2-୨॥

ମତ୍ତୋ ବିନିର୍ଗତଂ ବିଶ୍ୱଂ ମୟ୍ୟେବ ଲୟମେଷ୍ୟତି ।
ମୃଦି କୁଂଭୋ ଜଲେ ବୀଚିଃ କନକେ କଟକଂ ଯଥା ॥ 2-10॥

ଅହୋ ଅହଂ ନମୋ ମହ୍ୟଂ ବିନାଶୋ ଯସ୍ୟ ନାସ୍ତି ମେ ।
ବ୍ରହ୍ମାଦିସ୍ତଂବପର୍ୟ୍ୟଂତଂ ଜଗନ୍ନାଶୋଽପି ତିଷ୍ଠତଃ ॥ 2-11॥

ଅହୋ ଅହଂ ନମୋ ମହ୍ୟମେକୋଽହଂ ଦେହବାନପି ।
କ୍ୱଚିନ୍ନ ଗଂତା ନାଗଂତା ବ୍ୟାପ୍ୟ ବିଶ୍ୱମବସ୍ଥିତଃ ॥ 2-12॥

ଅହୋ ଅହଂ ନମୋ ମହ୍ୟଂ ଦକ୍ଷୋ ନାସ୍ତୀହ ମତ୍ସମଃ ।
ଅସଂସ୍ପୃଶ୍ୟ ଶରୀରେଣ ୟେନ ବିଶ୍ୱଂ ଚିରଂ ଧୃତମ୍ ॥ 2-13॥

ଅହୋ ଅହଂ ନମୋ ମହ୍ୟଂ ଯସ୍ୟ ମେ ନାସ୍ତି କିଂଚନ ।
ଅଥବା ଯସ୍ୟ ମେ ସର୍ବଂ ଯଦ୍ ବାଙ୍ମନସଗୋଚରମ୍ ॥ 2-14॥

ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞେୟଂ ତଥା ଜ୍ଞାତା ତ୍ରିତୟଂ ନାସ୍ତି ବାସ୍ତବମ୍ ।
ଅଜ୍ଞାନାଦ୍ ଭାତି ଯତ୍ରେଦଂ ସୋଽହମସ୍ମି ନିରଂଜନଃ ॥ 2-15॥

ଦ୍ୱୈତମୂଲମହୋ ଦୁଃଖଂ ନାନ୍ୟତ୍ତସ୍ୟାଽସ୍ତି ଭେଷଜମ୍ ।
ଦୃଶ୍ୟମେତନ୍ ମୃଷା ସର୍ବମେକୋଽହଂ ଚିଦ୍ରସୋମଲଃ ॥ 2-16॥

ବୋଧମାତ୍ରୋଽହମଜ୍ଞାନାଦ୍ ଉପାଧିଃ କଳ୍ପିତୋ ମୟା ।
ଏବଂ ବିମୃଶତୋ ନିତ୍ୟଂ ନିର୍ବିକଲ୍ପେ ସ୍ଥିତିର୍ମମ ॥ 2-17॥

ନ ମେ ବଂଧୋଽସ୍ତି ମୋକ୍ଷୋ ବା ଭ୍ରାଂତିଃ ଶାଂତା ନିରାଶ୍ରୟା ।
ଅହୋ ମୟି ସ୍ଥିତଂ ବିଶ୍ୱଂ ବସ୍ତୁତୋ ନ ମୟି ସ୍ଥିତମ୍ ॥ 2-18॥

ସଶରୀରମିଦଂ ବିଶ୍ୱଂ ନ କିଂଚିଦିତି ନିଶ୍ଚିତମ୍ ।
ଶୁଦ୍ଧଚିନ୍ମାତ୍ର ଆତ୍ମା ଚ ତତ୍କସ୍ମିନ୍ କଳ୍ପନାଧୁନା ॥ 2-19 ॥

ଶରୀରଂ ସ୍ୱର୍ଗନରକୌ ବଂଧମୋକ୍ଷୌ ଭୟଂ ତଥା ।
କଳ୍ପନାମାତ୍ରମେବୈତତ୍ କିଂ ମେ କାର୍ଯ୍ୟଂ ଚିଦାତ୍ମନଃ ॥ 2-20 ॥

ଅହୋ ଜନସମୂହେଽପି ନ ଦ୍ୱୈତଂ ପଶ୍ୟତୋ ମମ ।
ଅରଣ୍ୟମିବ ସଂବୃତ୍ତଂ କ୍ୱ ରତିଂ କରବାଣ୍ୟହମ୍ ॥ 2-21 ॥

ନାହଂ ଦେହୋ ନ ମେ ଦେହୋ ଜୀବୋ ନାହମହଂ ହି ଚିତ୍ ।
ଅୟମେବ ହି ମେ ବଂଧ ଆସୀଦ୍ୟା ଜୀବିତେ ସ୍ପୃହା ॥ 2-22 ॥

ଅହୋ ଭୁବନକଲ୍ଲୋଲୈର୍ବିଚିତ୍ରୈର୍ଦ୍ରାକ୍ ସମୁତ୍ଥିତମ୍ ।
ମୟ୍ୟନଂତମହାଂଭୋଧୌ ଚିତ୍ତବାତେ ସମୁଦ୍ୟତେ ॥ 2-23 ॥

ମୟ୍ୟନଂତମହାଂଭୋଧୌ ଚିତ୍ତବାତେ ପ୍ରଶାମ୍ୟତି ।
ଅଭାଗ୍ୟାଜ୍ଜୀବବଣିଜୋ ଜଗତ୍ପୋତୋ ବିନଶ୍ୱରଃ ॥ 2-24 ॥

ମୟ୍ୟନଂତମହାଂଭୋଧାବାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଂ ଜୀବବୀଚୟଃ ।
ଉଦ୍ୟଂତି ଘ୍ନଂତି ଖେଳଂତି ପ୍ରବିଶଂତି ସ୍ୱଭାବତଃ ॥ 2-25 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ଅବିନାଶିନମାତ୍ମାନମେକଂ ବିଜ୍ଞାୟ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ।
ତବାତ୍ମଜ୍ଞାନସ୍ୟ ଧୀରସ୍ୟ କଥମର୍ଥାର୍ଜନେ ରତିଃ ॥ 3-1 ॥

ଆତ୍ମାଜ୍ଞାନାଦହୋ ପ୍ରୀତିର୍ବିଷୟଭ୍ରମଗୋଚରେ ।
ଶୁକ୍ତେରଜ୍ଞାନତୋ ଲୋଭୋ ଯଥା ରଜତବିଭ୍ରମେ ॥ 3-2 ॥

ବିଶ୍ୱଂ ସ୍ଫୁରତି ଯତ୍ରେଦଂ ତରଂଗା ଇବ ସାଗରେ ।
ସୋଽହମସ୍ମୀତି ବିଜ୍ଞାୟ କିଂ ଦୀନ ଇବ ଧାବସି ॥ 3-3 ॥

ଶ୍ରୁତ୍ୱାପି ଶୁଦ୍ଧଚୈତନ୍ୟ ଆତ୍ମାନମତିସୁଂଦରମ୍ ।
ଉପସ୍ଥେଽତ୍ୟଂତସଂସକ୍ତୋ ମାଲିନ୍ୟମଧିଗଚ୍ଛତି ॥ 3-4 ॥

ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଚାତ୍ମାନଂ ସର୍ବଭୂତାନି ଚାତ୍ମନି ।
ମୁନେର୍ଜାନତ ଆଶ୍ଚର୍ୟଂ ମମତ୍ୱମନୁବର୍ତତେ ॥ 3-5 ॥

ଆସ୍ଥିତଃ ପରମାଦ୍ୱୈତଂ ମୋକ୍ଷାର୍ଥେଽପି ବ୍ୟବସ୍ଥିତଃ ।
ଆଶ୍ଚର୍ୟଂ କାମବଶଗୋ ବିକଲଃ କେଲିଶିକ୍ଷୟା ॥ 3-6 ॥

ଉଦ୍ଭୂତଂ ଜ୍ଞାନଦୁର୍ମିତ୍ରମବଧାର୍ୟାତିଦୁର୍ବଲଃ ।
ଆଶ୍ଚର୍ୟଂ କାମମାକାଂକ୍ଷେତ୍ କାଲମଂତମନୁଶ୍ରିତଃ ॥ 3-7 ॥

ଇହାମୁତ୍ର ବିରକ୍ତସ୍ୟ ନିତ୍ୟାନିତ୍ୟବିବେକିନଃ ।
ଆଶ୍ଚର୍ୟଂ ମୋକ୍ଷକାମସ୍ୟ ମୋକ୍ଷାଦ୍ ଏବ ବିଭୀଷିକା ॥ 3-8 ॥

ଧୀରସ୍ତୁ ଭୋଜ୍ୟମାନୋଽପି ପୀଡ୍ୟମାନୋଽପି ସର୍ବଦା ।
ଆତ୍ମାନଂ କେବଲଂ ପଶ୍ୟନ୍ ନ ତୁଷ୍ୟତି ନ କୁପ୍ୟତି ॥ 3-9 ॥

ଚେଷ୍ଟମାନଂ ଶରୀରଂ ସ୍ୱଂ ପଶ୍ୟତ୍ୟନ୍ୟଶରୀରବତ୍ ।
ସଂସ୍ତବେ ଚାପି ନିଂଦାୟାଂ କଥଂ କ୍ଷୁଭ୍ୟେତ୍ ମହାଶୟଃ ॥ 3-10॥

ମାୟାମାତ୍ରମିଦଂ ବିଶ୍ୱଂ ପଶ୍ୟନ୍ ବିଗତକୌତୁକଃ ।
ଅପି ସନ୍ନିହିତେ ମୃତ୍ୟୌ କଥଂ ତ୍ରସ୍ୟତି ଧୀରଧୀଃ ॥ 3-11॥

ନିଃସ୍ପୃହଂ ମାନସଂ ୟସ୍ୟ ନୈରାଶ୍ୟେଽପି ମହାତ୍ମନଃ ।
ତସ୍ୟାତ୍ମଜ୍ଞାନତୃପ୍ତସ୍ୟ ତୁଲନା କେନ ଜାୟତେ ॥ 3-12॥

ସ୍ୱଭାବାଦ୍ ଏବ ଜାନାନୋ ଦୃଶ୍ୟମେତନ୍ନ କିଂଚନ ।
ଇଦଂ ଗ୍ରାହ୍ୟମିଦଂ ତ୍ୟାଜ୍ୟଂ ସ କିଂ ପଶ୍ୟତି ଧୀରଧୀଃ ॥ 3-13॥

ଅଂତସ୍ତ୍ୟକ୍ତକଷାୟସ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ୱଂଦ୍ୱସ୍ୟ ନିରାଶିଷଃ ।
ୟଦୃଚ୍ଛୟାଗତୋ ଭୋଗୋ ନ ଦୁଃଖାୟ ନ ତୁଷ୍ଟୟେ ॥ 3-14॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

ହଂତାତ୍ମଜ୍ଞାନସ୍ୟ ଧୀରସ୍ୟ ଖେଲତୋ ଭୋଗଲୀଲୟା ।
ନ ହି ସଂସାରବାହୀକୈର୍ମୂଢୈଃ ସହ ସମାନତା ॥ 4-1 ॥

ୟତ୍ ପଦଂ ପ୍ରେପ୍ସବୋ ଦୀନାଃ ଶକ୍ରାଦ୍ୟାଃ ସର୍ବଦେବତାଃ ।
ଅହୋ ତତ୍ର ସ୍ଥିତୋ ୟୋଗୀ ନ ହର୍ଷମୁପଗଚ୍ଛତି ॥ 4-2 ॥

ତଜ୍ଜ୍ଞସ୍ୟ ପୁଣ୍ୟପାପାଭ୍ୟାଂ ସ୍ପର୍ଶୋ ହ୍ୟଂତର୍ନ ଜାୟତେ ।
ନ ହ୍ୟାକାଶସ୍ୟ ଧୂମେନ ଦୃଶ୍ୟମାନାପି ସଂଗତିଃ ॥ 4-3 ॥

ଆତ୍ମୈବେଦଂ ଜଗତ୍ସର୍ବଂ ଜ୍ଞାତଂ ୟେନ ମହାତ୍ମନା ।
ୟଦୃଚ୍ଛୟା ବର୍ତମାନଂ ତଂ ନିଷେଦ୍ଧୁଂ କ୍ଷମେତ କଃ ॥ 4-4 ॥

ଆବ୍ରହ୍ମସ୍ତଂବପର୍ୟଂତେ ଭୂତଗ୍ରାମେ ଚତୁର୍ବିଧେ ।
ବିଜ୍ଞସ୍ୟୈବ ହି ସାମର୍ଥ୍ୟମିଚ୍ଛାନିଚ୍ଛାବିବର୍ଜନେ ॥ 4-5 ॥

ଆତ୍ମାନମଦ୍ୱୟଂ କଶ୍ଚିଜ୍ଜାନାତି ଜଗଦୀଶ୍ୱରମ୍ ।
ୟଦ୍ ବେତ୍ତି ତତ୍ସ କୁରୁତେ ନ ଭୟଂ ତସ୍ୟ କୁତ୍ରଚିତ୍ ॥ 4-6 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ପଂଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ନ ତେ ସଂଗୋଽସ୍ତି କେନାପି କିଂ ଶୁଦ୍ଧସ୍ତ୍ୟକ୍ତୁମିଚ୍ଛସି ।
ସଂଘାତବିଲୟଂ କୁର୍ବନ୍ନେବମେବ ଲୟଂ ବ୍ରଜ ॥ 5-1 ॥

ଉଦେତି ଭବତୋ ବିଶ୍ୱଂ ବାରିଧେରିବ ବୁଦ୍ବୁଦଃ ।
ଇତି ଜ୍ଞାତ୍ୱୈକମାତ୍ମାନମେବମେବ ଲୟଂ ବ୍ରଜ ॥ 5-2 ॥

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷମପ୍ୟବସ୍ତୁତ୍ୱାଦ୍ ବିଶ୍ୱଂ ନାସ୍ତ୍ୟମଲେ ତ୍ୱୟି ।
ରଜ୍ଜୁସର୍ପ ଇବ ବ୍ୟକ୍ତମେବମେବ ଲୟଂ ବ୍ରଜ ॥ 5-3 ॥

ସମଦୁଃଖସୁଖଃ ପୂର୍ଣ ଆଶାନୈରାଶ୍ୟୟୋଃ ସମଃ ।
ସମଜୀବିତମୃତ୍ୟୁଃ ସନ୍ନେବମେବ ଲୟଂ ବ୍ରଜ ॥ 5-4 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

ଆକାଶବଦନଂତୋଽହଂ ଘଟବତ୍ ପ୍ରାକୃତଂ ଜଗତ୍ ।
ଇତି ଜ୍ଞାନଂ ତଥୈତସ୍ୟ ନ ତ୍ୟାଗୋ ନ ଗ୍ରହୋ ଲୟଃ ॥ 6-1 ॥

ମହୋଦଧିରିବାହଂ ସ ପ୍ରପଂଚୋ ବୀଚିସନ୍ନିଭଃ ।
ଇତି ଜ୍ଞାନଂ ତଥୈତସ୍ୟ ନ ତ୍ୟାଗୋ ନ ଗ୍ରହୋ ଲୟଃ ॥ 6-2 ॥

ଅହଂ ସ ଶୁକ୍ତିସଂକାଶୋ ରୂପ୍ୟବଦ୍ ବିଶ୍ୱକଳ୍ପନା ।
ଇତି ଜ୍ଞାନଂ ତଥୈତସ୍ୟ ନ ତ୍ୟାଗୋ ନ ଗ୍ରହୋ ଲୟଃ ॥ 6-3 ॥

ଅହଂ ବା ସର୍ବଭୂତେଷୁ ସର୍ବଭୂତାନ୍ୟଥୋ ମୟି ।
ଇତି ଜ୍ଞାନଂ ତଥୈତସ୍ୟ ନ ତ୍ୟାଗୋ ନ ଗ୍ରହୋ ଲୟଃ ॥ 6-4 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

ମୟ୍ୟନଂତମହାଂଭୋଧୌ ବିଶ୍ୱପୋତ ଇତସ୍ତତଃ ।
ଭ୍ରମତି ସ୍ୱାଂତବାତେନ ନ ମମାସ୍ତ୍ୟସହିଷ୍ଣୁତା ॥ 7-1 ॥

ମୟ୍ୟନଂତମହାଂଭୋଧୌ ଜଗଦ୍ୱୀଚିଃ ସ୍ୱଭାବତଃ ।
ଉଦେତୁ ବାସ୍ତୁମାୟାତୁ ନ ମେ ବୃଦ୍ଧିର୍ନ ଚ କ୍ଷତିଃ ॥ 7-2 ॥

ମୟ୍ୟନଂତମହାଂଭୋଧୌ ବିଶ୍ୱଂ ନାମ ବିକଳ୍ପନା ।
ଅତିଶାଂତୋ ନିରାକାର ଏତଦେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 7-3 ॥

ନାତ୍ମା ଭାବେଷୁ ନୋ ଭାବସ୍ତତ୍ରାନଂତେ ନିରଂଜନେ ।
ଇତ୍ୟସକ୍ତୋଽସ୍ପୃହଃ ଶାଂତ ଏତଦେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 7-4 ॥

ଅହୋ ଚିନ୍ମାତ୍ରମେବାହମିଂଦ୍ରଜାଲୋପମଂ ଜଗତ୍ ।
ଇତି ମମ କଥଂ କୁତ୍ର ହେୟୋପାଦେୟକଳ୍ପନା ॥ 7-5 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ତଦା ବଂଧୋ ଯଦା ଚିତ୍ତଂ କିଂଚିଦ୍ ବାଂଛତି ଶୋଚତି ।
କିଂଚିନ୍ ମୁଂଚତି ଗୃହ୍ଣାତି କିଂଚିଦ୍ଧୃଷ୍ୟତି କୁପ୍ୟତି ॥ 8-1 ॥

ତଦା ମୁକ୍ତିର୍ଯଦା ଚିତ୍ତଂ ନ ବାଂଛତି ନ ଶୋଚତି ।
ନ ମୁଂଚତି ନ ଗୃହ୍ଣାତି ନ ହୃଷ୍ୟତି ନ କୁପ୍ୟତି ॥ 8-2 ॥

ତଦା ବଂଧୋ ଯଦା ଚିତ୍ତଂ ସକ୍ତଂ କାସ୍ୱପି ଦୃଷ୍ଟିଷୁ ।
ତଦା ମୋକ୍ଷୋ ଯଦା ଚିତ୍ତମସକ୍ତଂ ସର୍ବଦୃଷ୍ଟିଷୁ ॥ 8-3 ॥

ଯଦା ନାହଂ ତଦା ମୋକ୍ଷୋ ଯଦାହଂ ବଂଧନଂ ତଦା ।
ମତ୍ୱେତି ହେଲୟା କିଂଚିନ୍ମା ଗୃହାଣ ବିମୁଂଚ ମା ॥ 8-4 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ନବମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

କୃତାକୃତେ ଚ ଦ୍ୱଂଦ୍ୱାନି କଦା ଶାଂତାନି କସ୍ୟ ବା ।
ଏବଂ ଜ୍ଞାତ୍ୱେହ ନିର୍ବେଦାଦ୍ ଭବ ତ୍ୟାଗପରୋଽବ୍ରତୀ ॥ 9-1 ॥

କସ୍ୟାପି ତାତ ଧନ୍ୟସ୍ୟ ଲୋକଚେଷ୍ଟାବଲୋକନାତ୍ ।
ଜୀବିତେଚ୍ଛା ବୁଭୁକ୍ଷା ଚ ବୁଭୁତ୍ସୋପଶମଂ ଗତାଃ ॥ 9-2 ॥

ଅନିତ୍ୟଂ ସର୍ବମେବେଦଂ ତାପତ୍ରିତୟଦୂଷିତମ୍ ।
ଅସାରଂ ନିଂଦିତଂ ହେୟମିତି ନିଶ୍ଚିତ୍ୟ ଶାମ୍ୟତି ॥ 9-3 ॥

କୋଽସୌ କାଲୋ ବୟଃ କିଂ ବା ଯତ୍ର ଦ୍ୱଂଦ୍ୱାନି ନୋ ନୃଣାମ୍ ।
ତାନ୍ୟୁପେକ୍ଷ୍ୟ ଯଥାପ୍ରାପ୍ତବର୍ତୀ ସିଦ୍ଧିମବାପ୍ନୁୟାତ୍ ॥ 9-4 ॥

ନାନା ମତଂ ମହର୍ଷୀଣାଂ ସାଧୂନାଂ ଯୋଗିନାଂ ତଥା ।
ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ନିର୍ବେଦମାପନ୍ନଃ କୋ ନ ଶାମ୍ୟତି ମାନବଃ ॥ 9-5 ॥

କୃତ୍ୱା ମୂର୍ତିପରିଜ୍ଞାନଂ ଚୈତନ୍ୟସ୍ୟ ନ କିଂ ଗୁରୁଃ ।
ନିର୍ବେଦସମତାଯୁକ୍ତ୍ୟା ଯସ୍ତାରୟତି ସଂସୃତେଃ ॥ 9-6 ॥

ପଶ୍ୟ ଭୂତବିକାରାଂସ୍ତ୍ୱଂ ଭୂତମାତ୍ରାନ୍ ଯଥାର୍ଥତଃ ।
ତତ୍କ୍ଷଣାଦ୍ ବଂଧନିର୍ମୁକ୍ତଃ ସ୍ୱରୂପସ୍ଥୋ ଭବିଷ୍ୟସି ॥ 9-7 ॥

ବାସନା ଏବ ସଂସାର ଇତି ସର୍ବା ବିମୁଂଚ ତାଃ ।
ତତ୍ତ୍ୟାଗୋ ବାସନାତ୍ୟାଗାସ୍ଥିତିରଦ୍ୟ ଯଥା ତଥା ॥ 9-8 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ବିହାୟ ବୈରିଣଂ କାମମର୍ଥଂ ଚାନର୍ଥସଂକୁଲମ୍ ।
ଧର୍ମମପ୍ୟେତୟୋର୍ହେତୁଂ ସର୍ବତ୍ରାନାଦରଂ କୁରୁ ॥ 10-1 ॥

ସ୍ୱପ୍ନେଂଦ୍ରଜାଲବତ୍ ପଶ୍ୟ ଦିନାନି ତ୍ରୀଣି ପଂଚ ବା ।
ମିତ୍ରକ୍ଷେତ୍ରଧନାଗାରଦାରଦାୟାଦିସଂପଦଃ ॥ 10-2 ॥

ଯତ୍ର ଯତ୍ର ଭବେତ୍ତୃଷ୍ଣା ସଂସାରଂ ବିଦ୍ଧି ତତ୍ର ବୈ ।
ପ୍ରୌଢବୈରାଗ୍ୟମାଶ୍ରିତ୍ୟ ବୀତତୃଷ୍ଣଃ ସୁଖୀ ଭବ ॥ 10-3 ॥

ତୃଷ୍ଣାମାତ୍ରାତ୍ମକୋ ବଂଧସ୍ତନ୍ନାଶୋ ମୋକ୍ଷ ଉଚ୍ୟତେ ।
ଭବାସଂସକ୍ତିମାତ୍ରେଣ ପ୍ରାପ୍ତିତୁଷ୍ଟିର୍ମୁହୁର୍ମୁହୁଃ ॥ 10-4 ॥

ତ୍ୱମେକଶ୍ଚେତନଃ ଶୁଦ୍ଧୋ ଜଡଂ ବିଶ୍ୱମସତ୍ତଥା ।
ଅବିଦ୍ୟାପି ନ କିଂଚିତ୍ସା କା ବୁଭୁତ୍ସା ତଥାପି ତେ ॥ 10-5 ॥

ରାଜ୍ୟଂ ସୁତାଃ କଲତ୍ରାଣି ଶରୀରାଣି ସୁଖାନି ଚ ।
ସଂସକ୍ତସ୍ୟାପି ନଷ୍ଟାନି ତବ ଜନ୍ମନି ଜନ୍ମନି ॥ 10-6 ॥

ଅଲମର୍ଥେନ କାମେନ ସୁକୃତେନାପି କର୍ମଣା ।
ଏଭ୍ୟଃ ସଂସାରକାଂତାରେ ନ ବିଶ୍ରାଂତମଭୂନ୍ ମନଃ ॥ 10-7 ॥

କୃତଂ ନ କତି ଜନ୍ମାନି କାୟେନ ମନସା ଗିରା ।
ଦୁଃଖମାୟାସଦଂ କର୍ମ ତଦଦ୍ୟାପ୍ୟୁପରମ୍ୟତାମ୍ ॥ 10-8 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଏକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ଭାବାଭାବବିକାରଶ୍ଚ ସ୍ୱଭାବାଦିତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ନିର୍ବିକାରୋ ଗତକ୍ଲେଶଃ ସୁଖେନୈବୋପଶାମ୍ୟତି ॥ 11-1 ॥

ଈଶ୍ୱରଃ ସର୍ବନିର୍ମାତା ନେହାନ୍ୟ ଇତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ଅଂତର୍ଗଲିତସର୍ବାଶଃ ଶାଂତଃ କ୍ୱାପି ନ ସଜ୍ଜତେ ॥ 11-2 ॥

ଆପଦଃ ସଂପଦଃ କାଲେ ଦୈବାଦେବେତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ତୃପ୍ତଃ ସ୍ୱସ୍ଥେଂଦ୍ରିୟୋ ନିତ୍ୟଂ ନ ବାଂଛତି ନ ଶୋଚତି ॥ 11-3 ॥

ସୁଖଦୁଃଖେ ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୂ ଦୈବାଦେବେତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ସାଧ୍ୟାଦର୍ଶୀ ନିରାୟାସଃ କୁର୍ବନ୍ନପି ନ ଲିପ୍ୟତେ ॥ 11-4 ॥

ଚିଂତୟା ଜାୟତେ ଦୁଃଖଂ ନାନ୍ୟଥେହେତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ତୟା ହୀନଃ ସୁଖୀ ଶାଂତଃ ସର୍ବତ୍ର ଗଲିତସ୍ପୃହଃ ॥ 11-5 ॥

ନାହଂ ଦେହୋ ନ ମେ ଦେହୋ ବୋଧୋଽହମିତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
କୈବଲ୍ୟମିବ ସଂପ୍ରାପ୍ତୋ ନ ସ୍ମରତ୍ୟକୃତଂ କୃତମ୍ ॥ 11-6 ॥

ଆବ୍ରହ୍ମସ୍ତଂବପର୍ୟଂତମହମେବେତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ନିର୍ବିକଲ୍ପଃ ଶୁଚିଃ ଶାଂତଃ ପ୍ରାପ୍ତାପ୍ରାପ୍ତବିନିର୍ବୃତଃ ॥ 11-7 ॥

ନାନାଶ୍ଚର୍ୟମିଦଂ ବିଶ୍ୱଂ ନ କିଂଚିଦିତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ନିର୍ବାସନଃ ସ୍ଫୂର୍ତିମାତ୍ରୋ ନ କିଂଚିଦିବ ଶାମ୍ୟତି ॥ 11-8 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଦ୍ୱାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

କାୟକୃତ୍ୟାସହଃ ପୂର୍ବଂ ତତୋ ବାଗ୍ୱିସ୍ତରାସହଃ ।
ଅଥ ଚିଂତାସହସ୍ତସ୍ମାଦ୍ ଏବମେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 12-1 ॥

ପ୍ରୀତ୍ୟଭାବେନ ଶବ୍ଦାଦେରଦୃଶ୍ୟତ୍ୱେନ ଚାତ୍ମନଃ ।
ବିକ୍ଷେପୈକାଗ୍ରହୃଦୟ ଏବମେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 12-2 ॥

ସମାଧ୍ୟାସାଦିବିକ୍ଷିପ୍ତୌ ବ୍ୟବହାରଃ ସମାଧୟେ ।
ଏବଂ ବିଲୋକ୍ୟ ନିୟମମେବମେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 12-3 ॥ ।
ହେୟୋପାଦେୟବିରହାଦ୍ ଏବଂ ହର୍ଷବିଷାଦୟୋଃ ।
ଅଭାବାଦଦ୍ୟ ହେ ବ୍ରହ୍ମନ୍ ଏବମେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 12-4 ॥

ଆଶ୍ରମାନାଶ୍ରମଂ ଧ୍ୟାନଂ ଚିତ୍ତସ୍ୱୀକୃତବର୍ଜନମ୍ ।
ବିକଲ୍ପଂ ମମ ବୀକ୍ଷ୍ୟୈତୈରେବମେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 12-5 ॥

କର୍ମାନୁଷ୍ଠାନମଜ୍ଞାନାଦ୍ ଯଥୈବୋପରମସ୍ତଥା ।
ବୁଧ୍ୱା ସମ୍ୟଗିଦଂ ତତ୍ତ୍ୱମେବମେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 12-6 ॥

ଅଚିଂତ୍ୟଂ ଚିଂତ୍ୟମାନୋଽପି ଚିଂତାରୂପଂ ଭଜତ୍ୟସୌ ।
ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱା ତଦ୍ଭାବନଂ ତସ୍ମାଦ୍ ଏବମେବାହମାସ୍ଥିତଃ ॥ 12-7 ॥

ଏବମେବ କୃତଂ ୟେନ ସ କୃତାର୍ଥୋ ଭବେଦସୌ ।
ଏବମେବ ସ୍ୱଭାବୋ ୟଃ ସ କୃତାର୍ଥୋ ଭବେଦସୌ ॥ 12-8 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ତ୍ରୟୋଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

ଅକିଂଚନଭବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଂ କୌପୀନତ୍ୱେଽପି ଦୁର୍ଲଭମ୍ ।
ତ୍ୟାଗାଦାନେ ବିହାୟାସ୍ମାଦହମାସେ ୟଥାସୁଖମ୍ ॥ 13-1 ॥

କୁତ୍ରାପି ଖେଦଃ କାୟସ୍ୟ ଜିହ୍ୱା କୁତ୍ରାପି ଖିଦ୍ୟତେ ।
ମନଃ କୁତ୍ରାପି ତତ୍ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱା ପୁରୁଷାର୍ଥେ ସ୍ଥିତଃ ସୁଖମ୍ ॥ 13-2 ॥

କୃତଂ କିମପି ନୈବ ସ୍ୟାଦ୍ ଇତି ସଂଚିଂତ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱତଃ ।
ୟଦା ୟତ୍କର୍ତ୍ତୁମାୟାତି ତତ୍ କୃତ୍ୱାସେ ୟଥାସୁଖମ୍ ॥ 13-3 ॥

କର୍ମନୈଷ୍କର୍ମ୍ୟନିର୍ବଂଧଭାବା ଦେହସ୍ଥୟୋଗିନଃ ।
ସଂୟୋଗାୟୋଗବିରହାଦହମାସେ ୟଥାସୁଖମ୍ ॥ 13-4 ॥

ଅର୍ଥାନର୍ଥୌ ନ ମେ ସ୍ଥିତ୍ୟା ଗତ୍ୟା ନ ଶୟନେନ ବା ।
ତିଷ୍ଠନ୍ ଗଚ୍ଛନ୍ ସ୍ୱପନ୍ ତସ୍ମାଦହମାସେ ୟଥାସୁଖମ୍ ॥ 13-5 ॥

ସ୍ୱପତୋ ନାସ୍ତି ମେ ହାନିଃ ସିଦ୍ଧିର୍ୟତ୍ନବତୋ ନ ବା ।
ନାଶୋଲ୍ଲାସୌ ବିହାୟାସ୍ମାଦହମାସେ ୟଥାସୁଖମ୍ ॥ 13-6 ॥

ସୁଖାଦିରୂପା ନିୟମଂ ଭାବେଷ୍ୱାଲୋକ୍ୟ ଭୂରିଶଃ ।
ଶୁଭାଶୁଭେ ବିହାୟାସ୍ମାଦହମାସେ ୟଥାସୁଖମ୍ ॥ 13-7 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଚତୁର୍ଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

ପ୍ରକୃତ୍ୟା ଶୂନ୍ୟଚିତ୍ତୋ ୟଃ ପ୍ରମାଦାଦ୍ ଭାବଭାବନଃ ।
ନିଦ୍ରିତୋ ବୋଧିତ ଇବ କ୍ଷୀଣସଂସ୍ମରଣୋ ହି ସଃ ॥ 14-1 ॥

କ୍ୱ ଧନାନି କ୍ୱ ମିତ୍ରାଣି କ୍ୱ ମେ ବିଷୟଦସ୍ୟବଃ ।
କ୍ୱ ଶାସ୍ତ୍ରଂ କ୍ୱ ଚ ବିଜ୍ଞାନଂ ୟଦା ମେ ଗଲିତା ସ୍ପୃହା ॥ 14-2 ॥

ବିଜ୍ଞାତେ ସାକ୍ଷିପୁରୁଷେ ପରମାତ୍ମନି ଚେଶ୍ୱରେ ।
ନୈରାଶ୍ୟେ ବଂଧମୋକ୍ଷେ ଚ ନ ଚିଂତା ମୁକ୍ତୟେ ମମ ॥ 14-3 ॥

ଅଂତର୍ବିକଲ୍ପଶୂନ୍ୟସ୍ୟ ବହିଃ ସ୍ୱଚ୍ଛଂଦଚାରିଣଃ ।
ଭ୍ରାଂତସ୍ୟେବ ଦଶାସ୍ତାସ୍ତାସ୍ତାଦୃଶା ଏବ ଜାନତେ ॥ 14-4 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ପଂଚଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ଯଥାତଥୋପଦେଶେନ କୃତାର୍ଥଃ ସତ୍ତ୍ୱବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ।
ଆଜୀବମପି ଜିଜ୍ଞାସୁଃ ପରସ୍ତତ୍ର ବିମୁହ୍ୟତି ॥ 15-1 ॥

ମୋକ୍ଷୋ ବିଷୟବୈରସ୍ୟଂ ବଂଧୋ ବୈଷୟିକୋ ରସଃ ।
ଏତାବଦେବ ବିଜ୍ଞାନଂ ଯଥେଚ୍ଛସି ତଥା କୁରୁ ॥ 15-2 ॥

ବାଗ୍ମିପ୍ରାଜ୍ଞାମହୋଦ୍ୟୋଗଂ ଜନଂ ମୂକଜଡାଲସମ୍ ।
କରୋତି ତତ୍ତ୍ୱବୋଧୋଽୟମତସ୍ତ୍ୟକ୍ତୋ ବୁଭୁକ୍ଷଭିଃ ॥ 15-3 ॥

ନ ତ୍ୱଂ ଦେହୋ ନ ତେ ଦେହୋ ଭୋକ୍ତା କର୍ତା ନ ବା ଭବାନ୍ ।
ଚିଦ୍ରୂପୋଽସି ସଦା ସାକ୍ଷୀ ନିରପେକ୍ଷଃ ସୁଖଂ ଚର ॥ 15-4 ॥

ରାଗଦ୍ୱେଷୌ ମନୋଧର୍ମୌ ନ ମନସ୍ତେ କଦାଚନ ।
ନିର୍ବିକଲ୍ପୋଽସି ବୋଧାତ୍ମା ନିର୍ବିକାରଃ ସୁଖଂ ଚର ॥ 15-5 ॥

ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଚାତ୍ମାନଂ ସର୍ବଭୂତାନି ଚାତ୍ମନି ।
ବିଜ୍ଞାୟ ନିରହଂକାରୋ ନିର୍ମମସ୍ତ୍ୱଂ ସୁଖୀ ଭବ ॥ 15-6 ॥

ବିଶ୍ୱଂ ସ୍ଫୁରତି ଯତ୍ରେଦଂ ତରଂଗା ଇବ ସାଗରେ ।
ତତ୍ତ୍ୱମେବ ନ ସଂଦେହଶ୍ଚିନ୍ମୂର୍ତେ ବିଜ୍ୱରୋ ଭବ ॥ 15-7 ॥

ଶ୍ରଦ୍ଧସ୍ୱ ତାତ ଶ୍ରଦ୍ଧସ୍ୱ ନାତ୍ର ମୋହଂ କୁରୁଷ୍ୱ ଭୋଃ ।
ଜ୍ଞାନସ୍ୱରୂପୋ ଭଗବାନାତ୍ମା ତ୍ୱଂ ପ୍ରକୃତେଃ ପରଃ ॥ 15-8॥

ଗୁଣୈଃ ସଂବେଷ୍ଟିତୋ ଦେହସ୍ତିଷ୍ଠତ୍ୟାୟାତି ଯାତି ଚ ।
ଆତ୍ମା ନ ଗଂତା ନାଗଂତା କିମେନମନୁଶୋଚସି ॥ 15-9॥

ଦେହସ୍ତିଷ୍ଠତୁ କଲ୍ପାଂତଂ ଗଚ୍ଛତ୍ୱଦ୍ୟୈବ ବା ପୁନଃ ।
କ୍ୱ ବୃଦ୍ଧିଃ କ୍ୱ ଚ ବା ହାନିସ୍ତବ ଚିନ୍ମାତ୍ରରୂପିଣଃ ॥ 15-10॥

ତ୍ୱୟ୍ୟନଂତମହାଂଭୋଧୌ ବିଶ୍ୱବୀଚିଃ ସ୍ୱଭାବତଃ ।
ଉଦେତୁ ବାସ୍ତୁମାୟାତୁ ନ ତେ ବୃଦ୍ଧିର୍ନ ବା କ୍ଷତିଃ ॥ 15-11॥

ତାତ ଚିନ୍ମାତ୍ରରୂପୋଽସି ନ ତେ ଭିନ୍ନମିଦଂ ଜଗତ୍ ।
ଅତଃ କସ୍ୟ କଥଂ କୁତ୍ର ହେୟୋପାଦେୟକଲ୍ପନା ॥ 15-12॥

ଏକସ୍ମିନ୍ନବ୍ୟୟେ ଶାଂତେ ଚିଦାକାଶେଽମଲେ ତ୍ୱୟି ।
କୁତୋ ଜନ୍ମ କୁତୋ କର୍ମ କୁତୋଽହଂକାର ଏବ ଚ ॥ 15-13॥

ଯତ୍ତ୍ୱଂ ପଶ୍ୟସି ତତ୍ରୈକସ୍ତ୍ୱମେବ ପ୍ରତିଭାସସେ ।
କିଂ ପୃଥକ୍ ଭାସତେ ସ୍ୱର୍ଣାତ୍ କଟକାଂଗଦନୂପୁରମ୍ ॥ 15-14॥

ଅୟଂ ସୋଽହମୟଂ ନାହଂ ବିଭାଗମିତି ସଂତ୍ୟଜ ।
ସର୍ବମାତ୍ମେତି ନିଶ୍ଚିତ୍ୟ ନିଃସଂକଲ୍ପଃ ସୁଖୀ ଭବ ॥ 15-15॥

ତବୈବାଜ୍ଞାନତୋ ବିଶ୍ୱଂ ତ୍ୱମେକଃ ପରମାର୍ଥତଃ ।
ତ୍ୱତ୍ତୋଽନ୍ୟୋ ନାସ୍ତି ସଂସାରୀ ନାସଂସାରୀ ଚ କଶ୍ଚନ ॥ 15-16॥

ଭ୍ରାଂତିମାତ୍ରମିଦଂ ବିଶ୍ୱଂ ନ କିଂଚିଦିତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ନିର୍ବାସନଃ ସ୍ଫୂର୍ତିମାତ୍ରୋ ନ କିଂଚିଦିବ ଶାମ୍ୟତି ॥ 15-17॥

ଏକ ଏବ ଭବାଂଭୋଧାବାସୀଦସ୍ତି ଭବିଷ୍ୟତି ।
ନ ତେ ବଂଧୋଽସ୍ତି ମୋକ୍ଷୋ ବା କୃତକୃତ୍ୟଃ ସୁଖଂ ଚର ॥ 15-18॥

ମା ସଂକଲ୍ପବିକଲ୍ପାଭ୍ୟାଂ ଚିତ୍ତଂ କ୍ଷୋଭୟ ଚିନ୍ମୟ ।
ଉପଶାମ୍ୟ ସୁଖଂ ତିଷ୍ଠ ସ୍ୱାତ୍ମନ୍ୟାନଂଦବିଗ୍ରହେ ॥ 15-19॥

ତ୍ୟଜୈବ ଧ୍ୟାନଂ ସର୍ବତ୍ର ମା କିଂଚିଦ୍ ହୃଦି ଧାରୟ ।
ଆତ୍ମା ତ୍ୱଂ ମୁକ୍ତ ଏବାସି କିଂ ବିମୃଶ୍ୟ କରିଷ୍ୟସି ॥ 15-20॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଷୋଡଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ଆଚକ୍ଷ୍ୱ ଶରଣ୍ଣୁ ବା ତାତ ନାନାଶାସ୍ତ୍ରାଣ୍ୟନେକଶଃ ।
ତଥାପି ନ ତବ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଂ ସର୍ବବିସ୍ମରଣାଦ୍ ଋତେ ॥ 16-1 ॥

ଭୋଗଂ କର୍ମ ସମାଧିଂ ବା କୁରୁ ବିଜ୍ଞ ତଥାପି ତେ ।
ଚିତ୍ତଂ ନିରସ୍ତସର୍ବାଶମତ୍ୟର୍ଥଂ ରୋଚୟିଷ୍ୟତି ॥ 16-2॥

ଆୟାସାତ୍ସକଲୋ ଦୁଃଖୀ ନୈନଂ ଜାନାତି କଶ୍ଚନ ।
ଅନେନୈବୋପଦେଶେନ ଧନ୍ୟଃ ପ୍ରାପ୍ନୋତି ନିର୍ବୃତିମ୍ ॥ 16-3 ॥

ବ୍ୟାପାରେ ଖିଦ୍ୟତେ ୟସ୍ତୁ ନିମେଷୋନ୍ମେଷୟୋରପି ।
ତସ୍ୟାଲସ୍ୟ ଧୁରୀଣସ୍ୟ ସୁଖଂ ନାନ୍ୟସ୍ୟ କସ୍ୟଚିତ୍ ॥ 16-4 ॥

ଇଦଂ କୃତମିଦଂ ନେତି ଦ୍ୱଂଦ୍ୱୈର୍ମୁକ୍ତଂ ୟଦା ମନଃ ।
ଧର୍ମାର୍ଥକାମମୋକ୍ଷେଷୁ ନିରପେକ୍ଷଂ ତଦା ଭବେତ୍ ॥ 16-5 ॥

ବିରକ୍ତୋ ବିଷୟଦ୍ୱେଷ୍ଟା ରାଗୀ ବିଷୟଲୋଲୁପଃ ।
ଗ୍ରହମୋକ୍ଷବିହୀନସ୍ତୁ ନ ବିରକ୍ତୋ ନ ରାଗବାନ୍ ॥ 16-6 ॥

ହେୟୋପାଦେୟତା ତାବତ୍ସଂସାରବିଟପାଂକୁରଃ ।
ସ୍ପୃହା ଜୀବତି ୟାବଦ୍ ବୈ ନିର୍ବିଚାରଦଶାସ୍ପଦମ୍ ॥ 16-7 ॥

ପ୍ରବୃତ୍ତୌ ଜାୟତେ ରାଗୋ ନିର୍ବୃତ୍ତୌ ଦ୍ୱେଷ ଏବ ହି ।
ନିର୍ଦ୍ୱଂଦ୍ୱୋ ବାଲବଦ୍ ଧୀମାନ୍ ଏବମେବ ବ୍ୟବସ୍ଥିତଃ ॥ 16-8 ॥

ହାତୁମିଚ୍ଛତି ସଂସାରଂ ରାଗୀ ଦୁଃଖଜିହାସୟା ।
ବୀତରାଗୋ ହି ନିର୍ଦୁଃଖସ୍ତସ୍ମିନ୍ନପି ନ ଖିଦ୍ୟତି ॥ 16-9॥

ୟସ୍ୟାଭିମାନୋ ମୋକ୍ଷେଽପି ଦେହେଽପି ମମତା ତଥା ।
ନ ଚ ଜ୍ଞାନୀ ନ ବା ୟୋଗୀ କେବଲଂ ଦୁଃଖଭାଗସୌ ॥ 16-10॥

ହରୋ ୟଦ୍ୟୁପଦେଷ୍ଟା ତେ ହରିଃ କମଲଜୋଽପି ବା ।
ତଥାପି ନ ତବ ସ୍ୱାଥ୍ୟଂ ସର୍ବବିସ୍ମରଣାଦୃତେ ॥ 16-11॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ସପ୍ତଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ତେନ ଜ୍ଞାନଫଲଂ ପ୍ରାପ୍ତଂ ଯୋଗାଭ୍ୟାସଫଲଂ ତଥା ।
ତୃପ୍ତଃ ସ୍ୱଚ୍ଛେଂଦ୍ରିୟୋ ନିତ୍ୟମେକାକୀ ରମତେ ତୁ ୟଃ ॥ 17-1 ॥

ନ କଦାଚିଜ୍ଜଗତ୍ୟସ୍ମିନ୍ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞୋ ହଂତ ଖିଦ୍ୟତି ।
ୟତ ଏକେନ ତେନେଦଂ ପୂର୍ଣଂ ବ୍ରହ୍ମାଂଡମଂଡଲମ୍ ॥ 17-2 ॥

ନ ଜାତୁ ବିଷୟାଃ କେଽପି ସ୍ୱାରାମଂ ହର୍ଷୟଂତ୍ୟମୀ ।
ସଲ୍ଲକୀପଲ୍ଲବପ୍ରୀତମିବେଭଂ ନିଂବପଲ୍ଲବାଃ ॥ 17-3 ॥

ୟସ୍ତୁ ଭୋଗେଷୁ ଭୁକ୍ତେଷୁ ନ ଭବତ୍ୟଧିବାସିତଃ ।
ଅଭୁକ୍ତେଷୁ ନିରାକାଂକ୍ଷୀ ତାଦୃଶୋ ଭବଦୁର୍ଲଭଃ ॥ 17-4 ॥

ବୁଭୁକ୍ଷୁରିହ ସଂସାରେ ମୁମୁକ୍ଷୁରପି ଦୃଶ୍ୟତେ ।
ଭୋଗମୋକ୍ଷନିରାକାଂକ୍ଷୀ ବିରଲୋ ହି ମହାଶୟଃ ॥ 17-5 ॥

ଧର୍ମାର୍ଥକାମମୋକ୍ଷେଷୁ ଜୀବିତେ ମରଣେ ତଥା ।
କସ୍ୟାପ୍ୟୁଦାରଚିତ୍ତସ୍ୟ ହେୟୋପାଦେୟତା ନ ହି ॥ 17-6 ॥

ବାଂଛା ନ ବିଶ୍ୱବିଲୟେ ନ ଦ୍ୱେଷସ୍ତସ୍ୟ ଚ ସ୍ଥିତୌ ।
ୟଥା ଜୀବିକୟା ତସ୍ମାଦ୍ ଧନ୍ୟ ଆସ୍ତେ ୟଥା ସୁଖମ୍ ॥ 17-7 ॥

କୃତାର୍ଥୋଽନେନ ଜ୍ଞାନେନେତ୍ୟେବଂ ଗଲିତଧୀଃ କୃତୀ ।
ପଶ୍ୟନ୍ ଶରଣ୍ୱନ୍ ସ୍ପୃଶନ୍ ଜିଘ୍ରନ୍
ଅଶ୍ନନ୍ନାସ୍ତେ ୟଥା ସୁଖମ୍ ॥ 17-8 ॥

ଶୂନ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିର୍ବୃଥା ଚେଷ୍ଟା ବିକଲାନୀଂଦ୍ରିୟାଣି ଚ ।
ନ ସ୍ପୃହା ନ ବିରକ୍ତିର୍ବା କ୍ଷୀଣସଂସାରସାଗରେ ॥ 17-9 ॥

ନ ଜାଗର୍ତି ନ ନିଦ୍ରାତି ନୋନ୍ମୀଲତି ନ ମୀଲତି ।
ଅହୋ ପରଦଶା କ୍ୱାପି ବର୍ତତେ ମୁକ୍ତଚେତସଃ ॥ 17-10 ॥

ସର୍ବତ୍ର ଦୃଶ୍ୟତେ ସ୍ୱସ୍ଥଃ ସର୍ବତ୍ର ବିମଲାଶୟଃ ।
ସମସ୍ତବାସନା ମୁକ୍ତୋ ମୁକ୍ତଃ ସର୍ବତ୍ର ରାଜତେ ॥ 17-11 ॥

ପଶ୍ୟନ୍ ଶରଣ୍ୱନ୍ ସ୍ପୃଶନ୍ ଜିଘ୍ରନ୍ ଅଶ୍ନନ୍
ଗୃହ୍ଣନ୍ ବଦନ୍ ବ୍ରଜନ୍ ।
ଈହିତାନୀହିତୈର୍ମୁକ୍ତୋ ମୁକ୍ତ ଏବ ମହାଶୟଃ ॥ 17-12 ॥

ନ ନିଂଦତି ନ ଚ ସ୍ତୌତି ନ ହୃଷ୍ୟତି ନ କୁପ୍ୟତି ।
ନ ଦଦାତି ନ ଗୃହ୍ଣାତି ମୁକ୍ତଃ ସର୍ବତ୍ର ନୀରସଃ ॥ 17-13 ॥

ସାନୁରାଗାଂ ସ୍ତ୍ରିୟଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ମୃତ୍ୟୁଂ ବା ସମୁପସ୍ଥିତମ୍ ।
ଅବିହ୍ୱଲମନାଃ ସ୍ୱସ୍ଥୋ ମୁକ୍ତ ଏବ ମହାଶୟଃ ॥ 17-14 ॥

ସୁଖେ ଦୁଃଖେ ନରେ ନାର୍ଯ୍ୟାଂ ସଂପତ୍ସୁ ଚ ବିପତ୍ସୁ ଚ ।
ବିଶେଷୋ ନୈବ ଧୀରସ୍ୟ ସର୍ବତ୍ର ସମଦର୍ଶିନଃ ॥ 17-15 ॥

ନ ହିଂସା ନୈବ କାରୁଣ୍ୟଂ ନୌଦ୍ଧତ୍ୟଂ ନ ଚ ଦୀନତା ।
ନାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଂ ନୈବ ଚ କ୍ଷୋଭଃ କ୍ଷୀଣସଂସରଣେ ନରେ ॥ 17-16 ॥

ନ ମୁକ୍ତୋ ବିଷୟଦ୍ୱେଷ୍ଟା ନ ବା ବିଷୟଲୋଲୁପଃ ।
ଅସଂସକ୍ତମନା ନିତ୍ୟଂ ପ୍ରାପ୍ତାପ୍ରାପ୍ତମୁପାଶ୍ନୁତେ ॥ 17-17 ॥

ସମାଧାନାସମାଧାନହିତାହିତବିକଲ୍ପନାଃ ।
ଶୂନ୍ୟଚିତ୍ତୋ ନ ଜାନାତି କୈବଲ୍ୟମିବ ସଂସ୍ଥିତଃ ॥ 17-18 ॥

ନିର୍ମମୋ ନିରହଂକାରୋ ନ କିଂଚିଦିତି ନିଶ୍ଚିତଃ ।
ଅଂତର୍ଗଳିତସର୍ବାଶଃ କୁର୍ବନ୍ନପି କରୋତି ନ ॥ 17-19 ॥

ମନଃପ୍ରକାଶସଂମୋହସ୍ୱପ୍ନଜାଡ୍ୟବିବର୍ଜିତଃ ।
ଦଶାଂ କାମପି ସଂପ୍ରାପ୍ତୋ ଭବେଦ୍ ଗଳିତମାନସଃ ॥ 17-20 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ଅଷ୍ଟାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଉବାଚ ॥

ୟସ୍ୟ ବୋଧୋଦୟେ ତାବତ୍ସ୍ୱପ୍ନବଦ୍ ଭବତି ଭ୍ରମଃ ।
ତସ୍ମୈ ସୁଖୈକରୂପାୟ ନମଃ ଶାଂତାୟ ତେଜସେ ॥ 18-1 ॥

ଅର୍ଜୟିତ୍ୱାଖିଲାନ୍ ଅର୍ଥାନ୍ ଭୋଗାନାପ୍ନୋତି ପୁଷ୍କଲାନ୍ ।
ନ ହି ସର୍ବପରିତ୍ୟାଗମଂତରେଣ ସୁଖୀ ଭବେତ୍ ॥ 18-2 ॥

କର୍ତବ୍ୟଦୁଃଖମାର୍ତଂଡଜ୍ୱାଲାଦଗ୍ଧାଂତରାତ୍ମନଃ ।
କୁତଃ ପ୍ରଶମପୀୟୂଷଧାରାସାରମୃତେ ସୁଖମ୍ ॥ 18-3 ॥

ଭବୋଽୟଂ ଭାବନାମାତ୍ରୋ ନ କିଂଚିତ୍ ପରମାର୍ଥତଃ ।
ନାସ୍ତ୍ୟଭାବଃ ସ୍ୱଭାବାନାଂ ଭାବାଭାବବିଭାବିନାମ୍ ॥ 18-4 ॥

ନ ଦୂରଂ ନ ଚ ସଂକୋଚାଲ୍ଲବ୍ଧମେବାତ୍ମନଃ ପଦମ୍ ।
ନିର୍ବିକଲ୍ପଂ ନିରାୟାସଂ ନିର୍ବିକାରଂ ନିରଂଜନମ୍ ॥ 18-5 ॥

ବ୍ୟାମୋହମାତ୍ରବିରତୌ ସ୍ୱରୂପାଦାନମାତ୍ରତଃ ।
ବୀତଶୋକା ବିରାଜଂତେ ନିରାବରଣଦୃଷ୍ଟୟଃ ॥ 18-6 ॥

ସମସ୍ତଂ କଲ୍ପନାମାତ୍ରମାତ୍ମା ମୁକ୍ତଃ ସନାତନଃ ।
ଇତି ବିଜ୍ଞାୟ ଧୀରୋ ହି କିମଭ୍ୟସ୍ୟତି ବାଲବତ୍ ॥ 18-7 ॥

ଆତ୍ମା ବ୍ରହ୍ମେତି ନିଶ୍ଚିତ୍ୟ ଭାବାଭାବୌ ଚ କଲ୍ପିତୌ ।
ନିଷ୍କାମଃ କିଂ ବିଜାନାତି କିଂ ବ୍ରୂତେ ଚ କରୋତି କିମ୍ ॥ 18-8 ॥

ଅୟଂ ସୋଽହମୟଂ ନାହମିତି କ୍ଷୀଣା ବିକଲ୍ପନା ।
ସର୍ବମାତ୍ମେତି ନିଶ୍ଚିତ୍ୟ ତୂଷ୍ଣୀଂଭୂତସ୍ୟ ୟୋଗିନଃ ॥ 18-9 ॥

ନ ବିକ୍ଷେପୋ ନ ଚୈକାଗ୍ର୍ୟଂ ନାତିବୋଧୋ ନ ମୂଢତା ।
ନ ସୁଖଂ ନ ଚ ବା ଦୁଃଖମୁପଶାଂତସ୍ୟ ଯୋଗିନଃ ॥ 18-10॥

ସ୍ୱାରାଜ୍ୟେ ଭୈକ୍ଷବୃତ୍ତୌ ଚ ଲାଭାଲାଭେ ଜନେ ବନେ ।
ନିର୍ବିକଲ୍ପସ୍ୱଭାବସ୍ୟ ନ ବିଶେଷୋଽସ୍ତି ଯୋଗିନଃ ॥ 18-11॥

କ୍ୱ ଧର୍ମଃ କ୍ୱ ଚ ବା କାମଃ କ୍ୱ ଚାର୍ଥଃ କ୍ୱ ବିବେକିତା ।
ଇଦଂ କୃତମିଦଂ ନେତି ଦ୍ୱଂଦ୍ୱୈର୍ମୁକ୍ତସ୍ୟ ଯୋଗିନଃ ॥ 18-12॥

କୃତ୍ୟଂ କିମପି ନୈବାସ୍ତି ନ କାପି ହୃଦି ରଂଜନା ।
ଯଥା ଜୀବନମେବେହ ଜୀବନ୍ମୁକ୍ତସ୍ୟ ଯୋଗିନଃ ॥ 18-13॥

କ୍ୱ ମୋହଃ କ୍ୱ ଚ ବା ବିଶ୍ୱଂ କ୍ୱ ତଦ୍ ଧ୍ୟାନଂ କ୍ୱ ମୁକ୍ତତା ।
ସର୍ବସଂକଲ୍ପସୀମାୟାଂ ବିଶ୍ରାଂତସ୍ୟ ମହାତ୍ମନଃ ॥ 18-14॥

ଯେନ ବିଶ୍ୱମିଦଂ ଦୃଷ୍ଟଂ ସ ନାସ୍ତୀତି କରୋତୁ ବୈ ।
ନିର୍ବାସନଃ କିଂ କୁରୁତେ ପଶ୍ୟନ୍ନପି ନ ପଶ୍ୟତି ॥ 18-15॥

ଯେନ ଦୃଷ୍ଟଂ ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ ସୋଽହଂ ବ୍ରହ୍ମେତି ଚିଂତୟେତ୍ ।
କିଂ ଚିଂତୟତି ନିଶ୍ଚିଂତୋ ଦ୍ୱିତୀୟଂ ଯୋ ନ ପଶ୍ୟତି ॥ 18-16॥

ଦୃଷ୍ଟୋ ଯେନାତ୍ମବିକ୍ଷେପୋ ନିରୋଧଂ କୁରୁତେ ତ୍ୱସୌ ।
ଉଦାରସ୍ତୁ ନ ବିକ୍ଷିପ୍ତଃ ସାଧ୍ୟାଭାବାତ୍କରୋତି କିମ୍ ॥ 18-17॥

ଧୀରୋ ଲୋକବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତୋ ବର୍ତମାନୋଽପି ଲୋକବତ୍ ।
ନ ସମାଧିଂ ନ ବିକ୍ଷେପଂ ନ ଲୋପଂ ସ୍ୱସ୍ୟ ପଶ୍ୟତି ॥ 18-18॥

ଭାବାଭାବବିହୀନୋ ଯସ୍ତୃପ୍ତୋ ନିର୍ବାସନୋ ବୁଧଃ ।
ନୈବ କିଂଚିତ୍କୃତଂ ତେନ ଲୋକଦୃଷ୍ଟ୍ୟା ବିକୁର୍ବତା ॥ 18-19॥

ପ୍ରବୃତ୍ତୌ ବା ନିବୃତ୍ତୌ ବା ନୈବ ଧୀରସ୍ୟ ଦୁର୍ଗ୍ରହଃ ।
ୟଦା ୟତ୍କର୍ତ୍ତୁମାୟାତି ତତ୍କୃତ୍ୱା ତିଷ୍ଠତଃ ସୁଖମ୍ ॥ 18-20॥

ନିର୍ବାସନୋ ନିରାଲଂବଃ ସ୍ୱଚ୍ଛଂଦୋ ମୁକ୍ତବଂଧନଃ ।
କ୍ଷିପ୍ତଃ ସଂସ୍କାରବାତେନ ଚେଷ୍ଟତେ ଶୁଷ୍କପର୍ଣବତ୍ ॥ 18-21॥

ଅସଂସାରସ୍ୟ ତୁ କ୍ୱାପି ନ ହର୍ଷୋ ନ ବିଷାଦତା ।
ସ ଶୀତଲମନା ନିତ୍ୟଂ ବିଦେହ ଇବ ରାଜୟେ ॥ 18-22॥

କୁତ୍ରାପି ନ ଜିହାସାସ୍ତି ନାଶୋ ବାପି ନ କୁତ୍ରଚିତ୍ ।
ଆତ୍ମାରାମସ୍ୟ ଧୀରସ୍ୟ ଶୀତଲାଚ୍ଛତରାତ୍ମନଃ ॥ 18-23॥

ପ୍ରକୃତ୍ୟା ଶୂନ୍ୟଚିତ୍ତସ୍ୟ କୁର୍ବତୋଽସ୍ୟ ୟଦୃଚ୍ଛୟା ।
ପ୍ରାକୃତସ୍ୟେବ ଧୀରସ୍ୟ ନ ମାନୋ ନାବମାନତା ॥ 18-24॥

କୃତଂ ଦେହେନ କର୍ମେଦଂ ନ ମୟା ଶୁଦ୍ଧରୂପିଣା ।
ଇତି ଚିଂତାନୁରୋଧୀ ୟଃ କୁର୍ବନ୍ନପି କରୋତି ନ ॥ 18-25॥

ଅତଦ୍ୱାଦୀବ କୁରୁତେ ନ ଭବେଦପି ବାଲିଶଃ ।
ଜୀବନ୍ମୁକ୍ତଃ ସୁଖୀ ଶ୍ରୀମାନ୍ ସଂସରନ୍ନପି ଶୋଭତେ ॥ 18-26॥

ନାନାବିଚାରସୁଶ୍ରାଂତୋ ଧୀରୋ ବିଶ୍ରାଂତିମାଗତଃ ।
ନ କଲ୍ପତେ ନ ଜାନାତି ନ ଶରଣୋତି ନ ପଶ୍ୟତି ॥ 18-27॥

ଅସମାଧେରବିକ୍ଷେପାନ୍ ନ ମୁମୁକ୍ଷୁର୍ନ ଚେତରଃ ।
ନିଶ୍ଚିତ୍ୟ କଲ୍ପିତଂ ପଶ୍ୟନ୍ ବ୍ରହ୍ମୈବାସ୍ତେ ମହାଶୟଃ ॥ 18-28॥

ୟସ୍ୟାଂତଃ ସ୍ୟାଦହଂକାରୋ ନ କରୋତି କରୋତି ସଃ ।
ନିରହଂକାରଧୀରେଣ ନ କିଂଚିଦକୃତଂ କୃତମ୍ ॥ 18-29॥

ନୋଦ୍ୱିଗ୍ନଂ ନ ଚ ସଂତୁଷ୍ଟମକର୍ତୃ ସ୍ପଂଦବର୍ଜିତମ୍ ।
ନିରାଶଂ ଗତସଂଦେହଂ ଚିତ୍ତଂ ମୁକ୍ତସ୍ୟ ରାଜତେ ॥ 18-30॥

ନିର୍ଧ୍ୟାତୁଂ ଚେଷ୍ଟିତୁଂ ବାପି ୟଚ୍ଚିତ୍ତଂ ନ ପ୍ରବର୍ତତେ ।
ନିର୍ନିମିତ୍ତମିଦଂ କିଂତୁ ନିର୍ଧ୍ୟାୟେତି ବିଚେଷ୍ଟତେ ॥ 18-31॥

ତତ୍ତ୍ୱଂ ୟଥାର୍ଥମାକର୍ଣ୍ୟ ମଂଦଃ ପ୍ରାପ୍ନୋତି ମୂଢତାମ୍ ।
ଅଥବା ୟାତି ସଂକୋଚମମୂଢଃ କୋଽପି ମୂଢବତ୍ ॥ 18-32॥

ଏକାଗ୍ରତା ନିରୋଧୋ ବା ମୂଢୈରଭ୍ୟସ୍ୟତେ ଭୃଶମ୍ ।
ଧୀରାଃ କୃତ୍ୟଂ ନ ପଶ୍ୟଂତି ସୁପ୍ତବସ୍ୱପଦେ ସ୍ଥିତାଃ ॥ 18-33॥

ଅପ୍ରୟତ୍ନାତ୍ ପ୍ରୟତ୍ନାଦ୍ ବା ମୂଢୋ ନାପ୍ନୋତି ନିର୍ବୃତିମ୍ ।
ତତ୍ତ୍ୱନିଶ୍ଚୟମାତ୍ରେଣ ପ୍ରାଜ୍ଞୋ ଭବତି ନିର୍ବୃତଃ ॥ 18-34॥

ଶୁଦ୍ଧଂ ବୁଦ୍ଧଂ ପ୍ରିୟଂ ପୂର୍ଣଂ ନିଷ୍ପ୍ରପଂଚଂ ନିରାମୟମ୍ ।
ଆତ୍ମାନଂ ତଂ ନ ଜାନଂତି ତତ୍ରାଭ୍ୟାସପରା ଜନାଃ ॥ 18-35॥

ନାପ୍ନୋତି କର୍ମଣା ମୋକ୍ଷଂ ବିମୂଢୋଽଭ୍ୟାସରୂପିଣା ।
ଧନ୍ୟୋ ବିଜ୍ଞାନମାତ୍ରେଣ ମୁକ୍ତସ୍ତିଷ୍ଠତ୍ୟବିକ୍ରିୟଃ ॥ 18-36॥

ମୂଢୋ ନାପ୍ନୋତି ତଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ ୟତୋ ଭବିତୁମିଚ୍ଛତି ।
ଅନିଚ୍ଛନ୍ନପି ଧୀରୋ ହି ପରବ୍ରହ୍ମସ୍ୱରୂପଭାକ୍ ॥ 18-37॥

ନିରାଧାରା ଗ୍ରହବ୍ୟଗ୍ରା ମୂଢାଃ ସଂସାରପୋଷକାଃ ।
ଏତସ୍ୟାନର୍ଥମୂଳସ୍ୟ ମୂଳଚ୍ଛେଦଃ କୃତୋ ବୁଧୈଃ ॥ 18-38॥

ନ ଶାଂତିଂ ଲଭତେ ମୂଢୋ ୟତଃ ଶମିତୁମିଚ୍ଛତି ।
ଧୀରସ୍ତତ୍ତ୍ୱଂ ବିନିଶ୍ଚିତ୍ୟ ସର୍ବଦା ଶାଂତମାନସଃ ॥ 18-39॥

କ୍ୱାତ୍ମନୋ ଦର୍ଶନଂ ତସ୍ୟ ଯଦ୍ ଦୃଷ୍ଟମବଲଂବତେ ।
ଧୀରାସ୍ତଂ ତଂ ନ ପଶ୍ୟଂତି ପଶ୍ୟଂତ୍ୟାତ୍ମାନମବ୍ୟୟମ୍ ॥ 18-40॥

କ୍ୱ ନିରୋଧୋ ବିମୂଢସ୍ୟ ଯୋ ନିର୍ବଂଧଂ କରୋତି ବୈ ।
ସ୍ୱାରାମସ୍ୟୈବ ଧୀରସ୍ୟ ସର୍ବଦାସାବକୃତ୍ରିମଃ ॥ 18-41 ॥

ଭାବସ୍ୟ ଭାବକଃ କଶ୍ଚିନ୍ ନ କିଂଚିଦ୍ ଭାବକୋପରଃ ।
ଉଭୟାଭାବକଃ କଶ୍ଚିଦ୍ ଏବମେବ ନିରାକୁଲଃ ॥ 18-42॥

ଶୁଦ୍ଧମଦ୍ୱୟମାତ୍ମାନଂ ଭାବୟଂତି କୁବୁଦ୍ଧୟଃ ।
ନ ତୁ ଜାନଂତି ସଂମୋହାଦ୍ୟାବଜ୍ଜୀବମନିର୍ବୃତାଃ ॥ 18-43॥

ମୁମୁକ୍ଷୋର୍ବୁଦ୍ଧିରାଲଂବମଂତରେଣ ନ ବିଦ୍ୟତେ ।
ନିରାଲଂବୈବ ନିଷ୍କାମା ବୁଦ୍ଧିର୍ମୁକ୍ତସ୍ୟ ସର୍ବଦା ॥ 18-44॥

ବିଷୟଦ୍ୱୀପିନୋ ବୀକ୍ଷ୍ୟ ଚକିତାଃ ଶରଣାର୍ଥିନଃ ।
ବିଶଂତି ଝଟିତି କ୍ରୋଡଂ ନିରୋଧୈକାଗ୍ରସିଦ୍ଧୟେ ॥ 18-45॥

ନିର୍ବାସନଂ ହରିଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ତୂଷ୍ଣୀଂ ବିଷୟଦଂତିନଃ ।
ପଲାୟଂତେ ନ ଶକ୍ତାସ୍ତେ ସେବଂତେ କୃତଚାଟବଃ ॥ 18-46॥

ନ ମୁକ୍ତିକାରିକାଂ ଧତ୍ତେ ନିଃଶଂକୋ ଯୁକ୍ତମାନସଃ ।
ପଶ୍ୟନ୍ ଶରଣ୍ୱନ୍ ସ୍ପୃଶନ୍ ଜିଘ୍ରନ୍ନଶ୍ନନ୍ନାସ୍ତେ ଯଥାସୁଖମ୍ ॥ 18-47॥

ବସ୍ତୁଶ୍ରବଣମାତ୍ରେଣ ଶୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧିର୍ନିରାକୁଲଃ ।
ନୈବାଚାରମନାଚାରମୌଦାସ୍ୟଂ ବା ପ୍ରପଶ୍ୟତି ॥ 18-48॥

ଯଦା ଯତ୍କର୍ତୁମାୟାତି ତଦା ତତ୍କୁରୁତେ ଋଜୁଃ ।
ଶୁଭଂ ବାପ୍ୟଶୁଭଂ ବାପି ତସ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା ହି ବାଲବତ୍ ॥ 18-49 ॥

ସ୍ୱାତଂତ୍ର୍ୟାତ୍ସୁଖମାପ୍ନୋତି ସ୍ୱାତଂତ୍ର୍ୟାଲ୍ଲଭତେ ପରମ୍ ।
ସ୍ୱାତଂତ୍ର୍ୟାନ୍ନିର୍ବୃତିଂ ଗଚ୍ଛେତ୍ସ୍ୱାତଂତ୍ର୍ୟାତ୍ ପରମଂ ପଦମ୍ ॥ 18-50 ॥

ଅକର୍ତୃତ୍ୱମଭୋକ୍ତୃତ୍ୱଂ ସ୍ୱାତ୍ମନୋ ମନ୍ୟତେ ଯଦା ।
ତଦା କ୍ଷୀଣା ଭବଂତ୍ୟେବ ସମସ୍ତାଶ୍ଚିତ୍ତବୃତ୍ତୟଃ ॥ 18-51 ॥

ଉଚ୍ଛୃଂଖଲାପ୍ୟକୃତିକା ସ୍ଥିତିର୍ଧୀରସ୍ୟ ରାଜତେ ।
ନ ତୁ ସସ୍ପୃହଚିତ୍ତସ୍ୟ ଶାଂତିର୍ମୂଢସ୍ୟ କୃତ୍ରିମା ॥ 18-52 ॥

ବିଲସଂତି ମହାଭୋଗୈର୍ବିଶଂତି ଗିରିଗହ୍ୱରାନ୍ ।
ନିରସ୍ତକଲ୍ପନା ଧୀରା ଅବଦ୍ଧା ମୁକ୍ତବୁଦ୍ଧୟଃ ॥ 18-53 ॥

ଶ୍ରୋତ୍ରିୟଂ ଦେବତାଂ ତୀର୍ଥମଂଗନାଂ ଭୂପତିଂ ପ୍ରିୟମ୍ ।
ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ସଂପୂଜ୍ୟ ଧୀରସ୍ୟ ନ କାପି ହୃଦି ବାସନା ॥ 18-54 ॥

ଭୃତ୍ୟୈଃ ପୁତ୍ରୈଃ କଲତ୍ରୈଶ୍ଚ ଦୌହିତ୍ରୈଶ୍ଚାପି ଗୋତ୍ରଜୈଃ ।
ବିହସ୍ୟ ଧିକ୍କୃତୋ ଯୋଗୀ ନ ଯାତି ବିକୃତିଂ ମନାକ୍ ॥ 18-55 ॥

ସଂତୁଷ୍ଟୋଽପି ନ ସଂତୁଷ୍ଟଃ ଖିନ୍ନୋଽପି ନ ଚ ଖିଦ୍ୟତେ ।
ତସ୍ୟାଶ୍ଚର୍ୟଦଶାଂ ତାଂ ତାଂ ତାଦୃଶା ଏବ ଜାନତେ ॥ 18-56 ॥

କର୍ତବ୍ୟତୈବ ସଂସାରୋ ନ ତାଂ ପଶ୍ୟଂତି ସୂରୟଃ ।
ଶୂନ୍ୟାକାରା ନିରାକାରା ନିର୍ବିକାରା ନିରାମୟାଃ ॥ 18-57 ॥

ଅକୁର୍ବନ୍ନପି ସଂକ୍ଷୋଭାଦ୍ ବ୍ୟଗ୍ରଃ ସର୍ବତ୍ର ମୂଢଧୀଃ ।
କୁର୍ବନ୍ନପି ତୁ କୃତ୍ୟାନି କୁଶଲୋ ହି ନିରାକୁଲଃ ॥ 18-58 ॥

ସୁଖମାସ୍ତେ ସୁଖଂ ଶେତେ ସୁଖମାୟାତି ଯାତି ଚ ।
ସୁଖଂ ବକ୍ତି ସୁଖଂ ଭୁଂକ୍ତେ ବ୍ୟବହାରେଽପି ଶାଂତଧୀଃ ॥ 18-59॥

ସ୍ୱଭାବାଦ୍ୟସ୍ୟ ନୈବାର୍ତିର୍ଲୋକବଦ୍ ବ୍ୟବହାରିଣଃ ।
ମହାହ୍ରଦ ଇବାକ୍ଷୋଭ୍ୟୋ ଗତକ୍ଲେଶଃ ସୁଶୋଭତେ ॥ 18-60॥

ନିବୃତ୍ତିରପି ମୂଢସ୍ୟ ପ୍ରବୃତ୍ତି ରୁପଜାୟତେ ।
ପ୍ରବୃତ୍ତିରପି ଧୀରସ୍ୟ ନିବୃତ୍ତିଫଲଭାଗିନୀ ॥ 18-61॥

ପରିଗ୍ରହେଷୁ ବୈରାଗ୍ୟଂ ପ୍ରାୟୋ ମୂଢସ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟତେ ।
ଦେହେ ବିଗଲିତାଶସ୍ୟ କ୍ୱ ରାଗଃ କ୍ୱ ବିରାଗତା ॥ 18-62॥

ଭାବନାଭାବନାସକ୍ତା ଦୃଷ୍ଟିର୍ମୂଢସ୍ୟ ସର୍ବଦା ।
ଭାବ୍ୟଭାବନୟା ସା ତୁ ସ୍ୱସ୍ଥସ୍ୟାଦୃଷ୍ଟିରୂପିଣୀ ॥ 18-63॥

ସର୍ବାରଂଭେଷୁ ନିଷ୍କାମୋ ୟଶ୍ଚରେଦ୍ ବାଲବନ୍ ମୁନିଃ ।
ନ ଲେପସ୍ତସ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧସ୍ୟ କ୍ରିୟମାଣେଽପି କର୍ମଣି ॥ 18-64॥

ସ ଏବ ଧନ୍ୟ ଆତ୍ମଜ୍ଞଃ ସର୍ବଭାବେଷୁ ୟଃ ସମଃ ।
ପଶ୍ୟନ୍ ଶରଣ୍ୱନ୍ ସ୍ପୃଶନ୍ ଜିଘ୍ରନ୍ନ୍ ଅଶ୍ନନ୍ନିସ୍ତର୍ଷମାନସଃ ॥ 18-65॥

କ୍ୱ ସଂସାରଃ କ୍ୱ ଚାଭାସଃ କ୍ୱ ସାଧ୍ୟଂ କ୍ୱ ଚ ସାଧନମ୍ ।
ଆକାଶସ୍ୟେବ ଧୀରସ୍ୟ ନିର୍ବିକଲ୍ପସ୍ୟ ସର୍ବଦା ॥ 18-66॥

ସ ଜୟତ୍ୟର୍ଥସଂନ୍ୟାସୀ ପୂର୍ଣସ୍ୱରସବିଗ୍ରହଃ ।
ଅକୃତ୍ରିମୋଽନବଚ୍ଛିନ୍ନେ ସମାଧିର୍ୟସ୍ୟ ବର୍ତତେ ॥ 18-67॥

ବହୁନାତ୍ର କିମୁକ୍ତେନ ଜ୍ଞାତତତ୍ତ୍ୱୋ ମହାଶୟଃ ।
ଭୋଗମୋକ୍ଷନିରାକାଂକ୍ଷୀ ସଦା ସର୍ବତ୍ର ନୀରସଃ ॥ 18-68 ॥

ମହଦାଦି ଜଗଦ୍ଵୈତଂ ନାମମାତ୍ରବିଜୃଂଭିତମ୍ ।
ବିହାୟ ଶୁଦ୍ଧବୋଧସ୍ୟ କିଂ କୃତ୍ୟମବଶିଷ୍ୟତେ ॥ 18-69 ॥

ଭ୍ରମଭୂତମିଦଂ ସର୍ବଂ କିଂଚିନ୍ନାସ୍ତୀତି ନିଶ୍ଚୟୀ ।
ଅଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଫୁରଣଃ ଶୁଦ୍ଧଃ ସ୍ୱଭାବେନୈବ ଶାମ୍ୟତି ॥ 18-70 ॥

ଶୁଦ୍ଧସ୍ଫୁରଣରୂପସ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟଭାବମପଶ୍ୟତଃ ।
କ୍ୱ ବିଧିଃ କ୍ୱ ଚ ବୈରାଗ୍ୟଂ କ୍ୱ ତ୍ୟାଗଃ କ୍ୱ ଶମୋଽପି ବା ॥ 18-
71 ॥

ସ୍ଫୁରତୋଽନଂତରୂପେଣ ପ୍ରକୃତିଂ ଚ ନ ପଶ୍ୟତଃ ।
କ୍ୱ ବଂଧଃ କ୍ୱ ଚ ବା ମୋକ୍ଷଃ କ୍ୱ ହର୍ଷଃ କ୍ୱ ବିଷାଦିତା ॥ 18-72 ॥

ବୁଦ୍ଧିପର୍ୟଂତସଂସାରେ ମାୟାମାତ୍ରଂ ବିବର୍ତତେ ।
ନିର୍ମମୋ ନିରହଂକାରୋ ନିଷ୍କାମଃ ଶୋଭତେ ବୁଧଃ ॥ 18-73 ॥

ଅକ୍ଷୟଂ ଗତସଂତାପମାତ୍ମାନଂ ପଶ୍ୟତୋ ମୁନେଃ ।
କ୍ୱ ବିଦ୍ୟା ଚ କ୍ୱ ବା ବିଶ୍ୱଂ କ୍ୱ ଦେହୋଽହଂ ମମେତି ବା ॥ 18-74 ॥

ନିରୋଧାଦୀନି କର୍ମାଣି ଜହାତି ଜଡଧୀର୍ୟଦି ।
ମନୋରଥାନ୍ ପ୍ରଲାପାଂଶ୍ଚ କର୍ତୁମାପ୍ନୋତ୍ୟତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ॥ 18-75 ॥

ମଂଦଃ ଶ୍ରୁତ୍ୱାପି ତଦ୍ୱସ୍ତୁ ନ ଜହାତି ବିମୂଢତାମ୍ ।
ନିର୍ବିକଲ୍ପୋ ବହିର୍ୟତ୍ନାଦଂତର୍ବିଷୟଲାଲସଃ ॥ 18-76 ॥

ଜ୍ଞାନାଦ୍ ଗଳିତକର୍ମା ୟୋ ଲୋକଦୃଷ୍ଟ୍ୟାପି କର୍ମକୃତ୍ ।
ନାପ୍ନୋତ୍ୟବସରଂ କର୍ତୁଂ ବକ୍ତୁମେବ ନ କିଂଚନ ॥ 18-77 ॥

କ୍ୱ ତମଃ କ୍ୱ ପ୍ରକାଶୋ ବା ହାନଂ କ୍ୱ ଚ ନ କିଂଚନ ।
ନିର୍ବିକାରସ୍ୟ ଧୀରସ୍ୟ ନିରାତଂକସ୍ୟ ସର୍ବଦା ॥ 18-78॥

କ୍ୱ ଧୈର୍ୟ୍ୟଂ କ୍ୱ ବିବେକିତ୍ୱଂ କ୍ୱ ନିରାତଂକତାପି ବା ।
ଅନିର୍ବାଚ୍ୟସ୍ୱଭାବସ୍ୟ ନିଃସ୍ୱଭାବସ୍ୟ ଯୋଗିନଃ ॥ 18-79॥

ନ ସ୍ୱର୍ଗୋ ନୈବ ନରକୋ ଜୀବନ୍ମୁକ୍ତିର୍ନ ଚୈବ ହି ।
ବହୁନାତ୍ର କିମୁକ୍ତେନ ଯୋଗଦୃଷ୍ଟ୍ୟା ନ କିଂଚନ ॥ 18-80॥

ନୈବ ପ୍ରାର୍ଥୟତେ ଲାଭଂ ନାଲାଭେନାନୁଶୋଚତି ।
ଧୀରସ୍ୟ ଶୀତଲଂ ଚିତ୍ତମମୃତେନୈବ ପୂରିତମ୍ ॥ 18-81॥

ନ ଶାଂତଂ ସ୍ତୌତି ନିଷ୍କାମୋ ନ ଦୁଷ୍ଟମପି ନିଂଦତି ।
ସମଦୁଃଖସୁଖସ୍ତୃପ୍ତଃ କିଂଚିତ୍ କୃତ୍ୟଂ ନ ପଶ୍ୟତି ॥ 18-82॥

ଧୀରୋ ନ ଦ୍ୱେଷ୍ଟି ସଂସାରମାତ୍ମାନଂ ନ ଦିଦୃକ୍ଷତି ।
ହର୍ଷାମର୍ଷବିନିର୍ମୁକ୍ତୋ ନ ମୃତୋ ନ ଚ ଜୀବତି ॥ 18-83॥

ନିଃସ୍ନେହଃ ପୁତ୍ରଦାରାଦୌ ନିଷ୍କାମୋ ବିଷୟେଷୁ ଚ ।
ନିଶ୍ଚିଂତଃ ସ୍ୱଶରୀରେଽପି ନିରାଶଃ ଶୋଭତେ ବୁଧଃ ॥ 18-84॥

ତୁଷ୍ଟିଃ ସର୍ବତ୍ର ଧୀରସ୍ୟ ଯଥାପତିତବର୍ତିନଃ ।
ସ୍ୱଚ୍ଛଂଦଂ ଚରତୋ ଦେଶାନ୍ ଯତ୍ରସ୍ତମିତଶାୟିନଃ ॥ 18-85॥

ପତତୂଦେତୁ ବା ଦେହୋ ନାସ୍ୟ ଚିଂତା ମହାତ୍ମନଃ ।
ସ୍ୱଭାବଭୂମିବିଶ୍ରାଂତିବିସ୍ମୃତାଶେଷସଂସୃତେଃ ॥ 18-86॥

ଅକିଂଚନଃ କାମଚାରୋ ନିର୍ଦ୍ୱଂଦ୍ୱଶ୍ଛିନ୍ନସଂଶୟଃ ।
ଅସକ୍ତଃ ସର୍ବଭାବେଷୁ କେବଲୋ ରମତେ ବୁଧଃ ॥ 18-87॥

ନିର୍ମମଃ ଶୋଭତେ ଧୀରଃ ସମଲୋଷ୍ଟାଶ୍ମକାଂଚନଃ ।
ସୁଭିନ୍ନହୃଦୟଗ୍ରଂଥିର୍ବିନିର୍ଧୂତରଜସ୍ତମଃ ।। 18-88 ।।

ସର୍ବତ୍ରାନବଧାନସ୍ୟ ନ କିଂଚିଦ୍ ବାସନା ହୃଦି ।
ମୁକ୍ତାତ୍ମନୋ ବିତୃପ୍ତସ୍ୟ ତୁଲନା କେନ ଜାୟତେ ।। 18-89 ।।

ଜାନନ୍ନପି ନ ଜାନାତି ପଶ୍ୟନ୍ନପି ନ ପଶ୍ୟତି ।
ବ୍ରୁବନ୍ନ୍ ଅପି ନ ଚ ବ୍ରୂତେ କୋଽନ୍ୟୋ ନିର୍ବାସନାଦୃତେ ।। 18-90 ।।

ଭିକ୍ଷୁର୍ବା ଭୂପତିର୍ବାପି ଯୋ ନିଷ୍କାମଃ ସ ଶୋଭତେ ।
ଭାବେଷୁ ଗଲିତା ୟସ୍ୟ ଶୋଭନାଶୋଭନା ମତିଃ ।। 18-91 ।।

କ୍ୱ ସ୍ୱାଚ୍ଛଂଦ୍ୟଂ କ୍ୱ ସଂକୋଚଃ କ୍ୱ ବା ତତ୍ତ୍ୱବିନିଶ୍ଚୟଃ ।
ନିର୍ବ୍ୟାଜାର୍ଜବଭୂତସ୍ୟ ଚରିତାର୍ଥସ୍ୟ ଯୋଗିନଃ ।। 18-92 ।।

ଆତ୍ମବିଶ୍ରାଂତିତୃପ୍ତେନ ନିରାଶେନ ଗତାର୍ତିନା ।
ଅଂତର୍ୟଦନୁଭୂୟେତ ତତ୍ କଥଂ କସ୍ୟ କଥ୍ୟତେ ।। 18-93 ।।

ସୁପ୍ତୋଽପି ନ ସୁଷୁପ୍ତୌ ଚ ସ୍ୱପ୍ନେଽପି ଶୟିତୋ ନ ଚ ।
ଜାଗରେଽପି ନ ଜାଗର୍ତି ଧୀରସ୍ତୃପ୍ତଃ ପଦେ ପଦେ ।। 18-94 ।।

ଜ୍ଞଃ ସଚିଂତୋଽପି ନିଶ୍ଚିଂତଃ ସେଂଦ୍ରିୟୋଽପି ନିରିଂଦ୍ରିୟଃ ।
ସୁବୁଦ୍ଧିରପି ନିର୍ବୁଦ୍ଧିଃ ସାହଂକାରୋଽନହଂକୃତିଃ ।। 18-95 ।।

ନ ସୁଖୀ ନ ଚ ବା ଦୁଃଖୀ ନ ବିରକ୍ତୋ ନ ସଂଗବାନ୍ ।
ନ ମୁମୁକ୍ଷୁର୍ନ ବା ମୁକ୍ତା ନ କିଂଚିନ୍ନ ଚ କିଂଚନ ।। 18-96 ।।

ବିକ୍ଷେପେଽପି ନ ବିକ୍ଷିପ୍ତଃ ସମାଧୌ ନ ସମାଧିମାନ୍ ।
ଜାଡ୍ୟେଽପି ନ ଜଡୋ ଧନ୍ୟଃ ପାଂଡିତ୍ୟେଽପି ନ ପଂଡିତଃ ॥ 18-97॥

ମୁକ୍ତୋ ୟଥାସ୍ଥିତିସ୍ୱସ୍ଥଃ କୃତକର୍ତବ୍ୟନିର୍ବୃତଃ ।
ସମଃ ସର୍ବତ୍ର ବୈତୃଷ୍ଣ୍ୟାନ୍ନ ସ୍ମରତ୍ୟକୃତଂ କୃତମ୍ ॥ 18-98॥

ନ ପ୍ରୀୟତେ ବଂଦ୍ୟମାନୋ ନିଂଦ୍ୟମାନୋ ନ କୁପ୍ୟତି ।
ନୈବୋଦ୍ୱିଜତି ମରଣେ ଜୀବନେ ନାଭିନଂଦତି ॥ 18-99॥

ନ ଧାବତି ଜନାକୀର୍ଣଂ ନାରଣ୍ୟମୁପଶାଂତଧୀଃ ।
ୟଥାତଥା ୟତ୍ରତତ୍ର ସମ ଏବାବତିଷ୍ଠତେ ॥ 18-100॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ନବଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

ତତ୍ତ୍ୱବିଜ୍ଞାନସଂଦଂଶମାଦାୟ ହୃଦୟୋଦରାତ୍ ।
ନାନାବିଧପରାମର୍ଶଶଲ୍ୟୋଦ୍ଧାରଃ କୃତୋ ମୟା ॥ 19-1 ॥

କ୍ୱ ଧର୍ମଃ କ୍ୱ ଚ ବା କାମଃ କ୍ୱ ଚାର୍ଥଃ କ୍ୱ ବିବେକିତା ।
କ୍ୱ ଦ୍ୱୈତଂ କ୍ୱ ଚ ବାଽଦ୍ୱୈତଂ ସ୍ୱମହିମ୍ନି ସ୍ଥିତସ୍ୟ ମେ ॥ 19-2 ॥

କ୍ୱ ଭୂତଂ କ୍ୱ ଭବିଷ୍ୟଦ୍ ବା ବର୍ତମାନମପି କ୍ୱ ବା ।
କ୍ୱ ଦେଶଃ କ୍ୱ ଚ ବା ନିତ୍ୟଂ ସ୍ୱମହିମ୍ନି ସ୍ଥିତସ୍ୟ ମେ ॥ 19-3 ॥

କ୍ୱ ଚାତ୍ମା କ୍ୱ ଚ ବାନାତ୍ମା କ୍ୱ ଶୁଭଂ କ୍ୱାଶୁଭଂ ଯଥା ।
କ୍ୱ ଚିଂତା କ୍ୱ ଚ ବାଚିଂତା ସ୍ୱମହିମ୍ନି ସ୍ଥିତସ୍ୟ ମେ ॥ 19-4 ॥

କ୍ୱ ସ୍ୱପ୍ନଃ କ୍ୱ ସୁଷୁପ୍ତିର୍ବା କ୍ୱ ଚ ଜାଗରଣଂ ତଥା ।
କ୍ୱ ତୁରୀୟଂ ଭୟଂ ବାପି ସ୍ୱମହିମ୍ନି ସ୍ଥିତସ୍ୟ ମେ ॥ 19-5 ॥

କ୍ୱ ଦୂରଂ କ୍ୱ ସମୀପଂ ବା ବାହ୍ୟଂ କ୍ୱାଭ୍ୟଂତରଂ କ୍ୱ ବା ।
କ୍ୱ ସ୍ଥୂଲଂ କ୍ୱ ଚ ବା ସୂକ୍ଷ୍ମଂ ସ୍ୱମହିମ୍ନି ସ୍ଥିତସ୍ୟ ମେ ॥ 19-6 ॥

କ୍ୱ ମୃତ୍ୟୁର୍ଜୀବିତଂ ବା କ୍ୱ ଲୋକାଃ କ୍ୱାସ୍ୟ କ୍ୱ ଲୌକିକମ୍ ।
କ୍ୱ ଲୟଃ କ୍ୱ ସମାଧିର୍ବା ସ୍ୱମହିମ୍ନି ସ୍ଥିତସ୍ୟ ମେ ॥ 19-7 ॥

ଅଲଂ ତ୍ରିବର୍ଗକଥୟା ଯୋଗସ୍ୟ କଥୟାପ୍ୟଲମ୍ ।
ଅଲଂ ବିଜ୍ଞାନକଥୟା ବିଶ୍ରାଂତସ୍ୟ ମମାତ୍ମନି ॥ 19-8 ॥

ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଗୀତା ବିଂଶତିତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ

ଜନକ ଉବାଚ ॥

କ୍ୱ ଭୂତାନି କ୍ୱ ଦେହୋ ବା କ୍ୱେଂଦ୍ରିୟାଣି କ୍ୱ ବା ମନଃ ।
କ୍ୱ ଶୂନ୍ୟଂ କ୍ୱ ଚ ନୈରାଶ୍ୟଂ ମତ୍ସ୍ୱରୂପେ ନିରଂଜନେ ॥ 20-1 ॥

କ୍ୱ ଶାସ୍ତ୍ରଂ କ୍ୱାତ୍ମବିଜ୍ଞାନଂ କ୍ୱ ବା ନିର୍ବିଷୟଂ ମନଃ ।
କ୍ୱ ତୃପ୍ତିଃ କ୍ୱ ବିତୃଷ୍ଣାତ୍ୱଂ ଗତଦ୍ୱଂଦ୍ୱସ୍ୟ ମେ ସଦା ॥ 20-2 ॥

କ୍ୱ ବିଦ୍ୟା କ୍ୱ ଚ ବାବିଦ୍ୟା କ୍ୱାହଂ କ୍ୱେଦଂ ମମ କ୍ୱ ବା ।
କ୍ୱ ବଂଧ କ୍ୱ ଚ ବା ମୋକ୍ଷଃ ସ୍ୱରୂପସ୍ୟ କ୍ୱ ରୂପିତା ॥ 20-3 ॥

କ୍ୱ ପ୍ରାରବ୍ଧାନି କର୍ମାଣି ଜୀବନ୍ମୁକ୍ତିରପି କ୍ୱ ବା ।
କ୍ୱ ତଦ୍ ବିଦେହକୈବଲ୍ୟଂ ନିର୍ବିଶେଷସ୍ୟ ସର୍ବଦା ॥ 20-4 ॥

କ୍ୱ କର୍ତା କ୍ୱ ଚ ବା ଭୋକ୍ତା ନିଷ୍କ୍ରିୟଂ ସ୍ଫୁରଣଂ କ୍ୱ ବା ।
କ୍ୱାପରୋକ୍ଷଂ ଫଲଂ ବା କ୍ୱ ନିଃସ୍ୱଭାବସ୍ୟ ମେ ସଦା ॥ 20-5 ॥

କ୍ୱ ଲୋକଂ କ୍ୱ ମୁମୁକ୍ଷୁର୍ବା କ୍ୱ ଯୋଗୀ ଜ୍ଞାନବାନ୍ କ୍ୱ ବା ।
କ୍ୱ ବଦ୍ଧଃ କ୍ୱ ଚ ବା ମୁକ୍ତଃ ସ୍ୱସ୍ୱରୂପେଽହମଦ୍ୱୟେ ॥ 20-6 ॥

କ୍ୱ ସୃଷ୍ଟିଃ କ୍ୱ ଚ ସଂହାରଃ କ୍ୱ ସାଧ୍ୟଂ କ୍ୱ ଚ ସାଧନମ୍ ।
କ୍ୱ ସାଧକଃ କ୍ୱ ସିଦ୍ଧିର୍ବା ସ୍ୱସ୍ୱରୂପେଽହମଦ୍ୱୟେ ॥ 20-7 ॥

କ୍ୱ ପ୍ରମାତା ପ୍ରମାଣଂ ବା କ୍ୱ ପ୍ରମେୟଂ କ୍ୱ ଚ ପ୍ରମା ।
କ୍ୱ କିଂଚିତ୍ କ୍ୱ ନ କିଂଚିଦ୍ ବା ସର୍ବଦା ବିମଲସ୍ୟ ମେ ॥ 20-8 ॥

କ୍ୱ ବିକ୍ଷେପଃ କ୍ୱ ଚୈକାଗ୍ର୍ୟଂ କ୍ୱ ନିର୍ବୋଧଃ କ୍ୱ ମୂଢତା ।
କ୍ୱ ହର୍ଷଃ କ୍ୱ ବିଷାଦୋ ବା ସର୍ବଦା ନିଷ୍କ୍ରିୟସ୍ୟ ମେ ॥ 20-9 ॥

କ୍ୱ ଚୈଷ ବ୍ୟବହାରୋ ବା କ୍ୱ ଚ ସା ପରମାର୍ଥତା ।
କ୍ୱ ସୁଖଂ କ୍ୱ ଚ ବା ଦୁଖଂ ନିର୍ବିମର୍ଶସ୍ୟ ମେ ସଦା ॥ 20-10॥

କ୍ୱ ମାୟା କ୍ୱ ଚ ସଂସାରଃ କ୍ୱ ପ୍ରୀତିର୍ବିରତିଃ କ୍ୱ ବା ।
କ୍ୱ ଜୀବଃ କ୍ୱ ଚ ତଦ୍ବ୍ରହ୍ମ ସର୍ବଦା ବିମଲସ୍ୟ ମେ ॥ 20-11 ॥

କ୍ୱ ପ୍ରବୃତ୍ତିର୍ନିର୍ବୃତ୍ତିର୍ବା କ୍ୱ ମୁକ୍ତିଃ କ୍ୱ ଚ ବଂଧନମ୍ ।
କୂଟସ୍ଥନିର୍ବିଭାଗସ୍ୟ ସ୍ୱସ୍ଥସ୍ୟ ମମ ସର୍ବଦା ॥ 20-12॥

କ୍ୱୋପଦେଶଃ କ୍ୱ ବା ଶାସ୍ତ୍ରଂ କ୍ୱ ଶିଷ୍ୟଃ କ୍ୱ ଚ ବା ଗୁରୁଃ ।
କ୍ୱ ଚାସ୍ତି ପୁରୁଷାର୍ଥୋ ବା ନିରୁପାଧେଃ ଶିବସ୍ୟ ମେ ॥ 20-13॥

କ୍ୱ ଚାସ୍ତି କ୍ୱ ଚ ବା ନାସ୍ତି କ୍ୱାସ୍ତି ଚୈକଂ କ୍ୱ ଚ ଦ୍ୱୟମ୍ ।
ବହୁନାତ୍ର କିମୁକ୍ତେନ କିଂଚିନ୍ନୋତ୍ତିଷ୍ଠତେ ମମ ॥ 20-14॥

ଇତି ଅଷ୍ଟାବକ୍ରଗୀତା ସମାପ୍ତା ।
॥ ଓଂ ତତ୍ସତ୍ ॥